Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 14. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го СІЧНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 22, 1982 No. 14. VOL. LXXXIX.

22-го СІЧНЯ ПРОЛУНАЛО: „ОДНИНІ САМІ БУДЕМО ТВОРИТИ СВОЄ ЖИТТЯ!"

ГРОМАДИ ВШАНУЮТЬ РОКОВИНИ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Джерзі Сити, Н.Дж. — Цієї неділі, 24-го січня ц.р., цілий ряд громад відзначуватимуть 64-ті роковини Української Держаности у яких братимуть участь визначні американські політичні діячі, посадники міст, законодавці і представники поневолених Москвою народів. На інтенцію цієї історичної річниці у парохіях Українських Церков правитимуться торжественні Богослуження.

Велика громада метрополітального Ню Йорку відзначатиме річницю Української Держаности в неділю, 24-го січя, о год. 2:30 по полудні в залі школи Вашінґтон Ірвінґ, при 17-ій вулиці і Вашінґтон Ірвінґ плейс. У програмі: відкриття, проклямації губернатора Гю Кері і посадника Едварда Кача (прочитає адвокат Ю. Волинець), рецитація — Марта Зєлик, виступ хору „Думка" під дириґентурою Семена Комірного. Урочисті Служби Божі в намірені українського народу у парохіях. В церкві св. Юра о год. 12-ій дня. Академію влаштовує Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій.

У Клівленді, Огайо, святочний концерт для вшанування Свята Української Державности відбудеться також цієї неділі, 24-го січня о год. 3:30 по полудні в залі парафії св. Володимира в Пармі, при 3425 Маріонклиф вулиці. Із словом виступлять: Неоніля Винярська, конгресмен Дж. Ашбрук і Р. Моттл та радний міста Клівленду Іван Заяць. Музичну програму виповнить новоприбула з України артистка Евеліна Белюць при акомпаньяменті Леоніда Вербицького з Києва, композитора популярних пісень. Виступить також ансамбль „Каштан" під керівництвом Маркіяна Комічака. Свято влаштовують українські злучені організації — Відділ УККА в Клівленді.

У Бостоні, Масс., губернатор стейту Едвард Кінґ і посадник Бостону Кевін Вайт та міська рада проголосили вже 22-го січня Українським Днем. Того дня, тобто у п'ятницю, 22-го січня, о год. 12-ій відбудеться піднесення українського прапору на міській ратуші. Після церемонії піднесення прапору в кімнаті Керлі у міській ратуші відбудеться зустріч української громади з представниками міста і поневолених народів. В неділю, 24-го січня, після Богослужб о год. 12-ій відбудеться святочна академія. Доповідь виголосить Романа Михайлів, головна виховниця Осередку СУМ-А в Бостоні, а в концертовій частині виступлять місцеві мистецькі сили. Академію влаштовує Відділ УККА в Бостоні, головою якого є мґр Орест Щудлюк.

Братство св. Андрія, Сестрицтво св. Покрови, Відділ УПЛ при церкві-пам'ятнику та Філія ОДУМ в Сомерсет, Н.Дж., влаштовують в неділю, 24-го січня, о год. 12:30 по полудні, в залі Осередку св. Андрія в Бавнд Бруку Свято Державности України та річницю Крут. В цей день в церкві-пам'ятнику св. Апостола Андрія Первозваного будуть відслужені відповідні молитовні відправи.

ВІДБУВСЯ ШОСТИЙ ВЕЛИКИЙ ЗБІР ОУН

Джерзі Сити, Н.Дж. — Восени 1981 року відбувся У1 Великий Збір Організації Українських Націоналістів (революціонерів-бандерівців), у неозначеному місці і без оголошення докладної дати, в якому взяли участь умандатовані делеґати і покликані учасники з усіх континентів, згідно з приписами устрою ОУН. На цьому Зборі були заступленні всі покоління членів ОУН, і молоді кадри брали активну участь у нарадах і вирішеннях.

В офіційному повідомленні для преси з Президії Шостого Великого Збору подано, що „Великий Збір ОУН — це джерело влади і найвищий законодавчий орган ОУН, який вирішує питання ідеології, програми, стратегії визволення, зовнішньої і внутрішньої політики, визначує зміст культурної і наукової політики, виховання молоді і кадрів, встановлює загальні напрямні революційно-визвольної боротьби нації і спільного фронту поневолених народів".

На цьому Шостому Великому Зборі було, поміж іншими справами, заслухано й обговорено звідомлення голови Проводу, членів Проводу, Головної ради, Головної контролі та головного суду ОУН і схвалено їхню діяльність. Головою ОУН і головою Проводу ОУН обрано Ярослава Стецька. Без називання прізвищ, у пресовому повідомленні читаємо, що обрано також тут голів і членів Головної ради, Головної контролі і Головного суду; схвалено постанови, Маніфест до українського народу, Звернення до поневолених народів, до народів вільного світу, до української молоді і до української еміґрації.

Обговорено Програму Юнацтва Ювілейної Пластової Зустрічі

Ню Йорк, Н.Й. (Р.Ю.) — В суботу, 16-го січня ц.р., відбулися сходини в справі програми для юнацтва (пластуни і пластунки у віці 11-17 років) на Ювілейній Міжкрайовій Пластовій Зустрічі, яка відбудеться на пластовій оселі „Вовча Тропа" в днях 14-22 серпня ц.р.

Метою сходин було перевірити стан підготови мандрівок і спорту — дві найважливіші точки Зустрічі для юнацтва. Присутніми на сходинах, крім голови Організаційної комісії ЮМПЗ пл. сен. Андрія Ластовецького і голови програмової підкомісії пл. сен. Христини Навроцької, були запрошені пластуни: Петро Пришляк, Юля Теслюк і Іван Дитюк (репрезентуючи Окружну таборову комісію „Бобрівка"); Андрій Филипович, репрезентуючи курінь „Побратими"; Юрій Струтинський з „Червоної

(Закінґення на стар. 8)

Д-Р М.КУРОПАСЬ ДОПОВІДАТИМЕ В НЮ ЙОРКУ

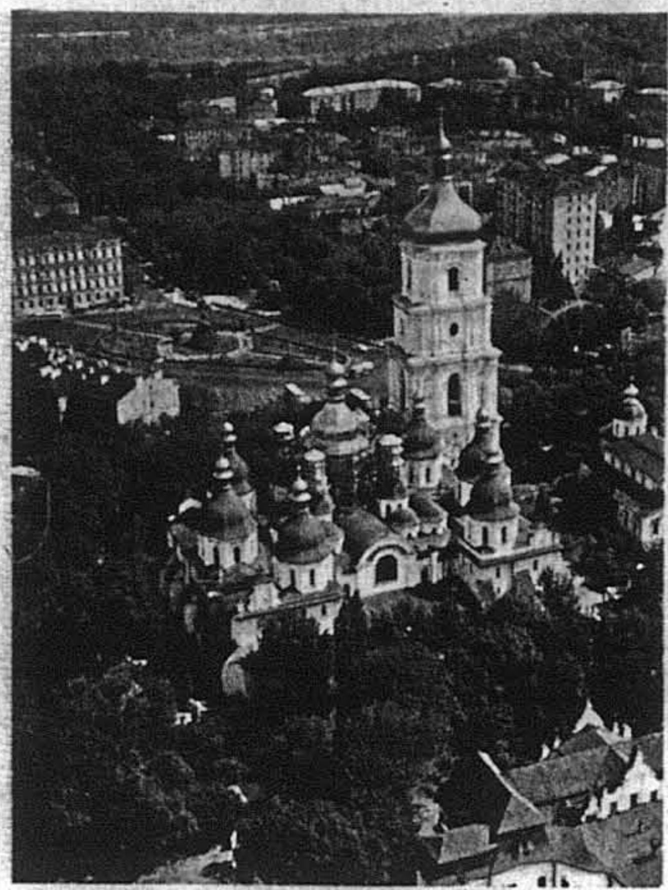
Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 31-го січня ц.р., о год. 2-ій по полудні, тут у великій залі Українського Народного Дому при 140 Друга авеню доповідатиме д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника УНС і колишній дорадник президента Джералда Форда в етнічних справах. Він говоритиме на тему: „Шляхи до об'єднування української громади в Америці в минулому і сучасному". Після доповіді — дискусія. Виступ д-ра М.Куропася влаштовує Комітет за Правопорядок в УККА.

22 — СІЧНЯ

То не сон... Не сон... То ява!
То воскресла наша слава!
День відродження Держави!
То не мрія і не казка,
Ані вороженьків ласка,
Це ґрімке, могутнє: „Хочу"!
Голос ґенія Народу,
Що веде... що рве в свободу,
Мов Богданова булава!
— Хочу! Землю знов єдночу!
Відбудую і руїну,
І трівку дам підвалину!
На цеглинах до будови
Герб кладу Володимира!
В мене міць, в живучість віра,
Прометея жар любови,
Геній я і Дух Народу!
У соборній цій державі
В руки сам беру булаву!

А в Софійському заграли,
Задзвонили срібні дзвони,
Як прочан жерці вітали...
Чисту жертву враз складали,
І на злуку присягали!
Будь спокійна, Україно!
Щастя, волі запорука
Є братів присяга — злука!
Будь спокійна, Україно,
Єдности Дух в нашій груди!
Дух той — в бій веде... на труди
Нам нова пора наспіла,
Змагань дні — до правди... діла!

Уляна Кравченко

Софійський собор — унікальна пам'ятка стародавньої архітектури Руси-України, свідок знаменної події Проголошення Української Держави 22-го Січня 1918 року.

ПРОФСПІЛКА В ПОЛЬЩІ БУДЕ СТРОГО КОНТРОЛЬОВАНА

Варшава, Польща. — Спеціяльний комітет покликанний Військовою радою національного спасіння для студії профспілкового руху і діяльности вільної профспілки „Солідарність" в минулому, прийшов до висновку, що профспілковий рух в Польській Народній Республіці повинен бути строго контрольований урядом, щоб не допустити до повторення минулих помилок. Це вказує, кажуть західні політичні спостерігачі, що навіть після знесення воєнного стану в Польщі, комуністичний уряд не допустить до відновлення „Солідарности" в його попередній формі і, що існує правдоподібність, що дотеперішній керівник „Солідарности" Лєх Валенса ніколи не повернеться на своє давнє становище.

Створений режимом політичний комітет пропонує, щоб відновлена профспілка була побудована на „конституційній базі і принципах соціялістичного правопорядку", на зразок інших комуністичних країн совєтського бльоку, які строго контролюють діяльність своїх, підлеглих урядові і комуністичній партії, профспілок.

Комітет вже в недалекому майбутньому вийде з проєктом такої програми для майбутньої профспілки в Польщі, — говориться в повідомленнях уряду надрукованих в офіційній пресі і проголошених варшавським радіо. У цьому повідомленні сказано, що згаданий комітет відбував свої засідання під керівництвом заступника прем'єр-міністра Мєчислава Раковского й інших офіційних осіб компартії.

При тому коментатор варшавської телевізії гостро критикував заяву президента Роналда Реґена на пресовій конференції у Вашінгтоні, у якій сказано, що Уряд ЗСА й уряди інших західних країн, розважають над можливістю посилення санкцій проти режиму в Польщі і Совєтському Союзі у зв'язку з існуючим воєнним станом і репресіями веденими варшавськими чинниками. Варшавський коментатор сказав, що „Реґен цілковито іґнорує факт систематичної нормалізації життя в Польщі під теперішню пору і що уряд Польщі набагато облегшив існуючі на початку проголошення воєнного стану зарядження".

Вміжчасі, польський епископат зібрався на надзвичайну сесію для продискутування нової ситуації, у якій опинилася Польська Римо-Католицька Церква і нарід. Черговою справою нарад мало б бути також відновлення переговорів з урядом і звільнення з домашнього арешту Л. Валєнси, як також виїмково загрозлива ситуація на відтинку достави харчів державою до великих міст, які особливо терплять від браку продуктів.

Музей починає збірку фондів на нове приміщення

Ню Йорк, Н.Й. — Хто відвідав Український Музей в Ню Йорку, знає, як мало простору він має. В книзі відвідувачів поруч висловів захоплення красою українського народного мистецтва і похвал за естетичне влаштування Музею, найчастіше можна прочитати вислови жалю та розчарування, що Музей має таке мале приміщення. Він став малим вже для самої етнографічної збірки, яка потроїлася за останні роки. Як відомо, Музей має пляни створити образотворчий відділ, для якого вже має картини, подаровані мистцями.

Тому Управа Українського Музею на своєму засіданні 16-го січня ц.р. рішила почати збіркову кампанію на придбання фондів на більше приміщення для Музею. Слід мати на увазі, що будинок в добрій частині міста може коштувати біля одного мільйона дол. Український Музей зумів заощадити за останні роки 50,000 дол. і призначив їх на розбудову музею.

Управа схвалила „заклик до громадянства" та обміркувала конкретні заходи і методи кампанії. Заклик буде незабаром оголошений в пресі.

У світі

ОСТАННІМ ЧАСОМ, ЗГІДНО З ДАНИМИ міжнародних інформаційних агентств, ізраїльське військове летунство піднесло число своїх розвідувальних польотів понад ливанську територію. Деякі з тих літаків перелітають понад столицею Ливану Бейрут. Берутське радіо повідомило, що сирійські частини, які окуповують Ливан, обстрілюють ізраїльскі літаки совєтськими ракетами, одначе, ізраїльські джерела категорично заперечують це. Сирійське командування примістило свої ракети, совєтської продукції, в долині Бекаа, яка є найкращим доступом з Ізраїля до Сирії. Ізраїль вимагає здемонтування тих ракет й погрожує бомбовим нападом на них, одначе, Сирія не звертає на це уваги. У зв'язку з тим, відносини поміж обидвома країнами загострюються, і знову поширюються підозріння, що Ізраїль плянує несподіваний бомбовий наліт на приміщення тих ракет. Обидві держави останнім часом піднесли своє бойове поготівля, а ізраїльський щоденник, „Джерусалєм Пост", що виходить у Єрусалимі, подав інформації, що до 25-го квітня, тобто до дня евакуації ізраїльських військ із Синайського півострова, ізраїльські частини виконають ще коло 10 різних більших бойових ініціятив.

ПРЕЗИДЕНТОМ ЕВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ обрано Пітера Данкерта, голляндського соціяліста, який таким чином перебере функції від Сімоне Вейл, французької авторки, яка була дотепер президентом того парляменту. Буде він 13-им президентом тієї установи, що має відігравати велику ролю в творенні нової Европи, але дотепер не вийшла поза вузькі дорадчі функції. Данкерт є одним із найвидатніших спеціялістів Европейського спільного ринку і його бюджету. Проти себе він мав декількох інших кандидатів на той пост, а в першу чергу німця Еґона Клєпша та англійця Джеймса Скатта-Гопкінса.

ЯКАСЬ НОВА, ДОТЕПЕР ЩЕ МАЛОВІДОМА, пацифістична й екологічна група у Франції обстріляла протитанковими ракетами новобудову французького модерного атомового реактора, розташованого коло 30 миль від Ліону над рікою Роданом. Цей новий атомовий завод носить назву „Суперфенікс" і в ньому застосовані найновіші технологічні здобутки та найновіші засоби безпеки. Слідство, переведене французькою поліцією, виявило, що вистрілені ракети були совєтського походження, і тепер поліція шукає, хто і як доставив їх на терен Франції. Чотири з п'яти вистрілених ракет вдарили в охоронний бетоновий вал, а тільки одна впала на терен самого заводу.

ОФІЦІЙНЕ ЕТІОПСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ агентство подало до публічного відома комунікат етіопського уряду про тотальну перемогу й розгром еритрейських самостійників. Еритрейські самостійники понад 20 років вели збройну боротьбу за свою самостійність. Перед переходом Етіопії під совєтську опіку еритрейці закріпили за собою більшість своєї національної території і управляли нею. З переходом Етіопії до совєтського табору Еритреєю спеціяльно зацікавилися совєтські емісари. Вони, з одного боку, вишколювали військові відділи етіопського диктатора і закріплювали комуністичну систему в Етіопії та вербували серед провідних етіопських кіл свою аґентуру, а з другого боку, удаючи приязно наставлених до самостійників Еритреї, просякали їх і розкладали зсередини. Минулого року після такої довгої й основної підготови етіопські відділи з їхніми російськими інструкторами розпочали велику офензиву проти еритрейських самостійників. Про вислід тієї офензиви подав до відома останній комунікат, переданий етіопським аґентством.

ПАРЛЯМЕНТ КУВЕЙТУ ЗНОВУ ВІДКИНУВ пропозицію малої групи депутатів, яка домагалися надання жінкам права голосування. Більшість парляменту відкинула таку пропозицію з обуренням, підкреслюючи, що це противиться Коранові й усьому вченню пророка Магомеда. Тільки 27 депутатів з-поміж усіх 50 брали участь у дебатах й голосуванні над тієї пропозицією, інші з релігійних мотивів відмовилися від того, вважаючи, що сама участь у дискусії про допущення жінок на рівних правах до парляменту є вже гріхом проти ісламської релігії. З тих, що брали участь, голосували за пропозицію 7, а проти 20. Згідно з дотепер обов'язуючим законом на 1,3 мільйона мешканців Кувейту тільки 43,000 мають право голосувати.

В Америці

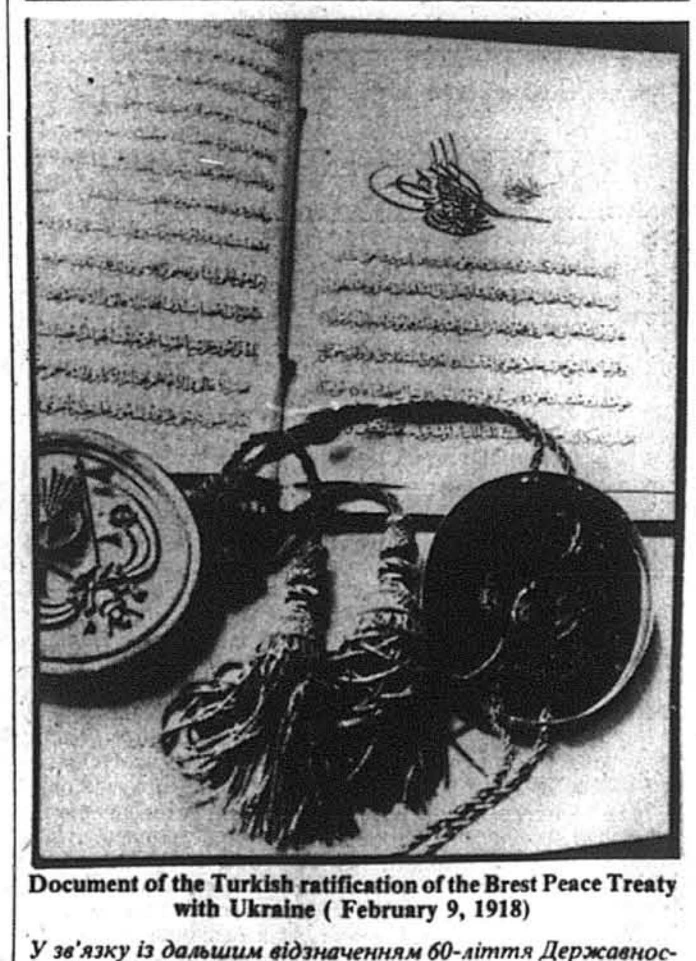
МЕТЕОРОЛОГИ ЗАПОВІДАЮТЬ, ЩО В З'ЄДНАНИХ Стейтах Америки, ще принаймні 30 днів триватиме сильний холод. В наслідок сильних морозів, вітрів, вилизів, сніговії тощо, досі загинуло чи померло понад 300 осіб, а тисячі були поранені в автомобільних й інших випадках. В понеділок, 18-го січня ц.р., шаліли холодні морозняні вітри в стейтах Колорадо, Іллиной, Огайо і майже в усіх північносхідних стейтах ЗСА. В багатьох місцевостях Міннесоти зареєстровано 60 нижче зера за Фаренгайтом, в Чикаґо — 25 нижче зера, в Честері, Па. — 34, в Клівленді, Огайо — 27. Найбільше терплять великі метрополії, бо в наслідок великого холоду наступив хаос у міській і приміській транспортації, коловому русі, доставі харчів і палива тощо. У висліді цього терплять люди. Бувають випадки, що люди вмирають прямо від холоду в неопалених помешканнях.

ТОМАС ГОВАРД КЕЙН, РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ, був заприсяжений у вівторок, 19-го січня ц.р., на чергового, 48-го губернатора стейту Ню Джерзі. Він, як відомо, виграв дуже наленькою кількістю голосів вибори в листопаді минулого року проти демокартичного кандидата Джеймса Флоріо. Новий губернатор у своїй інавґураційній промові обіцяв розв'язати ті пекучі проблеми стейту, яких не розв'язала попередня демократична адміністрація, що її досі очолював губернатор Брендан Бирн. Кейн при тому перестерігав стейтових лідерів, щоб вони не споглядали на Вашінґтон і очікували звідти підтримки, а щоб більше дивились на Трентон і там шукали розв'язки багатьох проблем. Промовляючи до понад 2,000 присутніх на інавґураційній церемонії, Т. Кейн заявив, що „ми стоїмо перед багатьма проблемами, які мусимо розв'язувати миншими фінансовими засобами, якими розпоряджала дотеперішня адміністрація". Промова Кейна не включала специфічних справ і він не входив в подробиці поодиноких проблем, але присутні зрозуміли, що він ставитиме наголос на поборення злочинности, поліпшення транспорту в стейті, супротивлятиметься підвищенню податків, підтримуватиме старання тих установ, які самі собі допомагатимуть. Це, на думку політичних спостерігачів, погляд наближений до філософії президента Роналда Реґена.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗСА ПРИЙНЯВ РІШЕННЯ, ЩО комітети сприяння для вибору кандидатів на президента ЗСА мають право творити необмежені фонди на підтримку свого кандидата. Цим рішенням Найвищий Суд перекреслив дотеперішні закиди демократів, що прихильники теперішнього президента Роналда Реґена витратили у передвиборчій кампанії 13,7 мільйона долярів і вважали, що витрата такої суми на інформаційну кампанію тільки одного кандидата є протизаконною.

У БІЛОМУ ДОМІ В ПЕНТАҐОНІ ВІДБУЛАСЬ гостра виміна думок між керівниками поодиноких департаментів відносно відкриття на Кубі нових ескадр совєтських військових літаків, які прибули до тієї країни відносно недавно. Поінформовані особи кажуть, що прихильники „твердої лінії" у політиці вимагають від секретаря Департаменту оборони Каспара Вайнберґера, щоб він цю справу представив на засідання Уряду і домагався від Совєтського Союзу вияснення в тій справі і негайного відтягнення літаків та військового персоналу. Професіоналісти у Державному департаменті дораджують однак не загострювати справи, а радше дипломатичним шляхом добитись відкликання нових летунських з'єднань, бо, мовляв, гострі потягнення треба все залишати на кінець, коли вичерпаються інші засоби.

ПРИХИЛЬНИКИ ТЕПЕРІШНЬОГО ДЕРЖАВНОГО секретаря Александра Гейґа приготовляються, як про це інформують обзнайомлені зі справою особи, до відбиття атаки скрайніх республіканців на нього, незадоволених його настановою до переговорів поміж З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом у справі стратеґічного озброєння. Політичні спостерігачі кажуть, що деякі особи вже від довшого часу ведуть у Вашінґтоні кампанію проти Гейґа і мстяться на ньому за його настанову і за відмову продажі літаків Тайванові та усунення Ричарда Аллена з посту дорадника президента у справах крайової безпеки.

Document of the Turkish ratification of the Brest Peace Treaty with Ukraine (February 9, 1918)

У зв'язку із дальшим відзначенням 60-ліття Державности України (1918-1921) та в пошані до 30—ліття смерти визначного міністра закордонних справ проф. Д. Дорошенка, на сторінках 4-ій та 5-ій цього числа поміщено знову деякі вибрані документи з періоду мирного творчого часу Української Держави 1918 року.

З огляду на міждержавне значення всіх цих експонатів поміщено підписи і позначення англійською мовою.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вічна Слава

Проголошення встановлення Української Народної Республіки, з'єднання всіх українських земель в одну державу, боротьба за неї і вияви найбільшого героїзму, які тільки можна собі уявити, — рідне українське військо під рідними прапорами, що гордо і вільно майоріли по всіх містах і селах великої розлогої країни — тепер вільної, незалежної, соборної, демократичної і суверенної, а рідне військо боронило її в героїчних боях з північним ворогом-загарбником, — все це згадуємо в День української державности 22-го січня. І знаємо, що цьому Дневі зо Днів належить від нас усіх і належатиме від наших нащадків Вічна Слава.

Вічною славою втішаються будівничі української держави, ті, що дали Україні чотири Універсали, виписавши у них найбільш вимріяні чаяння українського народу протягом всієї його трагічної, але й благословенної долі. Як мало який народ, український народ героїчно і часто зривався до боротьби за свою волю, хоч „сам Бог поставив супроти Тебе (Україно) силу невблаганну сліпої долі, оточив Тебе народами, що, мов леви в пустині, рикали, прагнучи Твоєї крови", — як писала українська Касандра Леся Українка.

Всупереч всіх перешкод, всупереч віковій неволі, коли вже здавалося, що Україну московська сила покорила назавжди, Україна зірвалася до боротьби і пережила таке свято відродження, піднесення й славу, що кріпить нас досі, дає і даватиме нам наснагу для дальшого і вже остаточного зриву, коли поразку, що її зазнав наш народ не раз, змінимо на сталу, постійну перемогу!

Спадщина 22-го січня з гаслом Четвертого Універсалу — „Віднині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною суверенною державою українського народу", що прийшло на зміну й на затвердження гаслам з Першого Універсалу: „...Хай буде Україна вільною!", ...„Хай народ український на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям!— „Хай віднині самі будемо творити своє життя!" — ця спадщина була нашою вчора, є нашою нині і буде на майбутнє.

Наші батьки і діди в роках 1917-1920-их славно придбали для нас цю спадщину, створивши небувалу „Красу відродження країни,..Коли відкільсь взялася міць шалена, Як буря, все живе схопила, пройняла" ... І гимн побід заспівала Україна, як про це писав Олесь. Ці ж батьки і діди наші дали нам потім спадщину Крут і спадщину Базару, та багатьох інших героїчних боїв Зимових і інших походів.

Вічною славою вкриті їхні великі діла. І ми всі, згадуючи найславніші дати нашої історії і її творців, від княжих часів, через Гетьманщину і до сучасности, згадуємо рік-річно діла, які мали місце понад 60 років тому, щоб плекати надію і готуватися до нових чинів для добра і волі свого українського народу.

22-го Січня вшановуємо і оспівуємо ми тепер, як це оспівано в учасника тих подій, поета і вояка, Стефановича: „І вчорашнє своє спом'янемо. Ой же гук, Мати, гук який! — То дорогами полум'яними Йдуть у Київ твої полки. Задвигтіла гора Андрієва, Клекотить Михаїлів град... Слава Дневі вступу до Києва. Слава граду й війську стократ! І вік-вічно пребудь прославлена - Божих воїв тобі салют! — Замордована, закривавлена, Перемого Базару і Крут". Вічна їм — вічна їм Слава!

Роман Рахманний

НАЗУСТРІЧ ТИСЯЧОРІЧЧЮ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

3. Щоб ми єдиними українськими устами

Спільне, загальноукраїнське всесвітнє відзначення тисячоріччя офіційного проголошення християнства релігією Київського великого князівства повинно відсвіжити в пам'яті українських людей і заново нагадати хужинцям забуту й інколи приховувану історичну правду. А саме: християнська віра вкорінилася на землях Руси-України декілька десятків років до Акту 988 року і не пізніше, як це сталося в сусідніх країнах.

Володимирів декрет про офіційну віру і церковну організацію базувався на тому існуючому стані. Ані віра, ані церква не були насильно накинені тогочасному українському народові на просторі від Керченської протоки по річку Дунаєць з Попрадом, між річкою Тисою на півдні та басейном ріки Прип'ять на півночі.

Акт про християнізацію всього життя його країни князь Володимир Великий завершив ще й політичним досягом. Успішною облогою окупованого візантійцями міста Корсуня, на Криму, він примусив імператора Василя Болгаробойця визнати київський престіл на рівні з іншими престолами християнських цивілізованих держав, що мали приязні зв'язки з Візантією. Це дипломатичне визнання суверенности Руси-України підкреслено винятковою на ті часи згодою імператора видати заміж за князя Володимира свою сестру Анну. Тоді, як польський князь Мешко Перший (під тиском німецьких агресорів) вирішив християнізувати свою країну і (з допомогою свого одруження з дочкою чеського князя Болеслава) піддав Польське князівство під протекторат папської влади, то Володимир Великий добровільно християнізував своє могутнє князівство і зберіг йому суверенність.

Єдине дерево

У зв'язку з тисячолітнім ювілеєм тієї події, всі віруючі українці та українки (хоч і як вони поділені невидимою скляною стіною історично-церковних спорів) можуть глибше усвідомити цю політичну суверенність своєї предківської держави, в якій виросло і буйно розвинулося живе дерево українського християнства з двома головними галузями і декількома меншими галузками віровизнань. Хоч як уперто чужоземні політичні й духовні центри силкуються підрубати коріння того українського церковного дерева, воно все таки ж здорове у своєму стовбурі та вкривається новими листками і бруньками, зрошуваними мученицькою кров'ю.

Якщо треба було б додаткового доказу на Боже походження Церкви Христової, то понад тисячолітня історія християнської України — з її національним обрядом, зі своєю вірністю Богові всупереч зовнішнім переслідуванням і внутрішнім конфліктам — могла б бути цим переконливим доказом. Бо тільки Богом натхненна людська установа може встоятися протягом століть під такими численними ударами, яких зазнала українська Церква.

Незмінна ситуація

Тисячолітній ювілей життя, росту і відроджування того живого дерева християнської України водночас нагадує нам про нескінченість того процесу. В Україні, Українську Православну і Українську Католицьку Церкву московські володарі — світські і духовні — силкуються доруйнувати до краю, бо ці дві галузі являють собою справжній вислів єдиної староукраїнської віри в її найтрадиційніших формах.

Поза межами України, у підневільному та вільному світах, обидві Церкви зазнають негідного трактування, навіть з боку своїх чужоземних духовних верхніх органів. Бо обидві наші церковні структури становлять дві головні перешкоди на шляху асиміляційних заходів держав українського поселення. Роботу офіційних асиміляторів влегшує суспільне середовище, яке загрузло в безідейному матеріялізмі з його запереченням будь-яких людських вартостей. Ось чому боротьба за молоді українські душі така тяжка для українських родин, для світських і церковних громад та всієї збірної української Церкви.

Спільне всеукраїнське всесвітнє відзначення роковин тисячоріччя християнської України може допомогти цій молоді; знайти себе і зміцнитися почуттям гордости на зрілість народу свого походження і на його рівновартність навіть з найбільш розвиненими національностями. Але цього надто мало, бо громадські і наукові конференції та спільний Молебень усіх українських віровизнань мали б тільки „оказійний" характер заходів, організованих тільки для однієї події. Навіть найурочистіша масова церемонія швидко забувається і перестає впливати на народні маси.

Єдність Христового Слова

Тим часом живе дерево християнської України з усіма його галузками буде зеленіти і розростатися тільки з умовою щоденного допливу внутрішніх життєвих соків. А їх може витворювати (в духовому розумінні) тільки постійна спільність у виконуванні цер-

(Продовження на ст. 8)

Іван Кедрин

„НІ ВІД КОГО НЕЗАЛЕЖНА..."

Тернистим шляхом ступала українська політична думка, байдуже відколи будемо рахувати її початок. Питання, коли оформилась свідома українська нація — було, є і напевно довго буде предметом дискусії істориків, націологів і публіцистів. Але воно суто теоретичне, не суттєве. Несуттєвим є стверджування, що українська політична думка почала формуватися вже за Рюрика і в періоді варягів (друга половина IX сторіччя —, про що оповідає найстарший наш літописець, — чи від завіщання Володимира Мономаха (XII сторіччя) — чи щойно за постання Козаччини (XV сторіччя). Це все у нашій сучасній добі і при при нашій сучасній проблематиці — речі, над якими можуть суперечитись науковці. Для нас важливе ствердження, що українська політична думка хиталася поміж орієнтацією чи то на Польщу, чи на Московщину, і коли навіть Богдан Хмельницький гордо заявив польським висланцям „я визволю ввесь наш нарід український з неволі" і чудову державницьку заяву склав при своєму тріюмфальному в'їзді до Києва, то він — найбільший з усього козацько-гетьманського періоду Гетьман, у Зборівській угоді з польським королем Казимиром (1649) задовольнився тільки піднесенням до 40,000 числа реєстрованих козаків і правом, що київський митрополит засідатиме разом із польськими владиками у польському Сенаті. І той самий Богдан Хмельницький заслужив собі на те, що Шевченко назвав його „нерозумним сином", бо підписав у 1654 році Переяславський договір, від якого повинен би відмовитися з моментом, як „великий государ Алексій Михайлович, всієї великої Русі самодержець" відмовився сам підписати той договір, бо мовляв, він не рівня гетьманові Хмельницькому...

Ми в усьому спізнялися. Після сторіч поневолення українське національне відродження розпочалося щойно від „Енеїди" Котляревського у 1798 році — і щойно Тарас Шевченко став тим „світильником небесним", як назвав його Пантелеймон Куліш — Шевченко, який своїм „Заповітом" і іншими політичними поемами насправді потряс приспалу совість народу і став пробудником нації. І щойно на переломі минулого і цього сторіччя появилися майже одночасно Миколи Міхновського „Самостійна Україна" та Юліяна Бачинського „Україна ірредента",, — і щойно на переломі минулого і цього сторіччя постали однаково в Галичині, як на Наддніпрянщині, майже одночасно перші новітні українські політичні партії. Спізнився український народ з остаточним визначенням своєї політичної думки, бо хоча Україна мала вже свою державність і за княжого періоду і за Козачини та історичної Гетьманщини, проте щойно 22-го січня 1918 року 4-ий Універсал Української Центральної Ради поставив точку над „і": „Однині Українська Народня Республіка стає самостійною ні від кого незалежною вільною суверенною державою українського народу". Вже не раз зверталося увагу — хоч би на сторінках „Свободи", —, що текст 4-го Універсалу засмічений заявами, які свідчать про ідеалізм, але й наївність провідників української війни-революції в роках 1917-21: адже там мова про міліцію, а не регулярну армію, „щоб військо наше служило охороною робочого народу, а не бажанням пануючих верств" — там сказано про розподіл усієї землі в Україні між селян — без викупу і т. п. нереальні фантазії. Але наведене вгорі одно речення стало наріжним каменем всього нашого сучасного політичного світогляду. І те одне речення нівелює всі недоречності, які, поруч отого світлого речення, записані у 4-му Універсалі.

Ми, вільна українська громада у діяспорі, відзначаємо щорічно, вже за устійненою традицією, проголошення 4-го Універсалу, маніфестуючи цим нашу вірність державницькому ідеалові. І в цьому немає різниць між усіма існуючими у нас партіями, „середовищами", групами і одиницями. Ми відзначаємо водночас роковини проголошення 22-го січня 1919 року на тому самому Софійському майдані у Києві Акту злуки всіх українських земель. Це — поруч із державністю була декларація соборности, дарма що у політичній дійсності ніколи справжньої соборности у нас не існувало, бо було два уряди, дві армії, дві психіки двох віток народу, віками поділених між чужинецькі імперії і вихованих в іншому політично-культурному кліматі.

Ми втратили і державність і опинилися у соборній неволі. Ця соборницька неволя — чи, може, вірніше поярмлена соборність, підсуває думку, що, може, український історик, колишній член Стрілецької Ради т. зв. Київських Січових Стрільців Василь Кучабський мав рацію, коли твердив, що соборність не завжди сприяє інтересові народу та його державницьким змаганням: краще, щоб частина рідної землі була поза територією, над якою панує ворог, щоб із тієї частини могла промінювати державницька думка, так, як це

(Продовження на ст. 8)

Анна Власенко-Бойцун

Золоте звено

День 22-го січня — це не лише золоте звено в ланцюгу нашої історії, але також дороговказ нашого найближчого майбутнього. Його значення і вага не менша від таких історичних подій давньої доби: як хрищення Русі, як вінець об'єднання усіх земель Володимиром Мономахом чи коронація галицького короля Данила, а в новіщих часах в'їзд визволителя України Богдана Хмельницького до своєї вільної столиці — Києва.

Чудо проголошення самостійности Української народної Республіки сталося через 143 роки після зруйнування останньої незалежної твердині — Запорозької Січі в 1775 році з наказу московської цариці Катерини II, тобто почерез шість поколінь поневоленого народу. Усі ті покоління плекали в своїх серцях любов до волі і самостійности — не зважаючи на ув'язнення, заслання, каторги в холодній сибірській тайзі, мученицьку смерть усіх тих, хто ставив будь-який спротив, не зважаючи на криваву розправу з Гайдамаччиною кріпаччину, на анальфабетизм зумисно втримуваний царським урядом, не зважаючи на підкорення Росією Української Православної Церкви, заборону публікацій українською мовою Валуївським (1863 р.) й Емським (1876 р.). З появою „Енеїди" батька української літератури Івана Котляревського прийшло відродження та пророчі слова Тараса Шевченка подали підтримку невеликому числові українців, яким їхні твори були доступні.

Усі ті перелічені і неперелічені кривди і знущання, що їх переносив український народ, породили непереможне бажання „своєї хати і своєї правди", що виразно і голосно загомоніла кличами Четвертого Універсалу:

„Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, Вільною, Суверенною Державою українського народу".

Щасливі і радісні дні 22-го січня 1918 і 22-го січня 1919 року, одушевлення і піднесений настрій мешканців столиці, які мали привілей бути свідками і співтворцями відродження нашої Батьківщини, мабуть, найкраще схопив Олександер Олесь, що був учасником і очевидцем цих найрадісніших днів:

Яка краса: відродження країни!
Ще рік, ще день назад тут нісся плач рабів,
Мовчали десь святі під попелом руїни,
І журно дзвін старий по мертвому гудів.
Коли відкілясь взялася міць шалена,
Як буря все живе схопила пройняла,
І ось дивись — в руках замаяли знамена
І гимн звитяг співа невільна сторона.

Четвертий Універсал без сумніву започаткував нову епоху української історії, яка скоріше, чи пізніше, не зважаючи на нове московсько-комуністичне лихоліття, приведе до здійснення прав українського народу, до осягнення волі, самостійности і соборности. Це підтримують факти двох інших подібних маніфестів: проголошення самостійности Карпатської України в 1938 році і проголошення самостійности України 31-го червня 1941 року, хоч і як короткими вони були, і в яких несправедливих умовинах вони були проголошені народом, але були і засвідчили бажання українського народу. Це бажання підтверджують сучасні українські оборонці культури і прав українського народу на самобутність, які караються у совєтських в'язницях, таборах невільничої праці, в психушках і засланнях. Це бажання обороняють члени Української Гельсінкської групи і всі без вийнятку еміграційні українські партії, установи, організації, хоч і воюють між собою.

Нам треба вірити і нам усім треба працювати для відновлення української держави. Всі політичні партії повинні випрацювати свою програму, яку здійснюватимуть у вільній державі. А праці багато: нам треба кілька проєктів аграрних реформ у звільненій Україні, адміністраційного розподілу, економічно-індустріяльних плянів, шкільних програм, медичної опіки та безліч інших проєктів, які можна вже тепер виготовляти і публікувати, дискутувати і поправляти, бо легше буде майбутньому першому тимчасовому урядові прочитати опрацьований проєкт, ніж на швидку руку імпровізувати дану ділянку. І якщо б ми наші сили, які втрачаємо на нерозумні партійні спори, могли спрямувати на конструктивну роботу, ми могли б прискорити й облегшити трудноші ставання нашої майбутньої держави, відновлення якої може вже недалеке.

Тому віримо, що прийде нове проголошення відновлення нашої держави, бо як каже Євген Сверстюк: „Ніякою логікою не пояснити нам наших відроджень, після поразок і самого факту нашого національного існування: ми живемо в стихійно-іраціональному, в глибинах, самим корінням, що вічно пробивається паростками". А тими паростками є українське слово поетів-шестидесятників, особливо Василя Симоненка:

„Україно, Ти моя молитва
Ти моя розпуко вікова,...
Гримить над світом люта битва
За Твоє життя і Твої права...

Від Симоненка і Горської

(Закінчення на стар. 8)

Богдан Цимбалістий

ТАВРО БЕЗДЕРЖАВНОСТИ

III

Взаємини між українцями — нездорові. Забагато між ними непорозумінь часто із-за дрібничок, ображених почуттів, ресантиментів, заздрощів і злоби. Замало взаємного вирозуміння і вибачливости, замало взаємного довір'я. Особисті урази та образи, до яких українці схильні, як ніхто інший, переносяться в громадські організації; ці організації стають тереном сварок, конфліктів і незгоди.

Кожний вважає, що його думка єдиноправильна й розумна. Він готовий співпрацювати, але під умовою, що всі його слухатимуть. Українцям часто-густо обтяженим почуттям меншевартости й непевности про свою власну важливість, дуже важко резигнувати зі свого погляду і погодитися з думкою інших. Таке погодження вони відчувають як особисту поразку.

Рідко можна почути з уст українця позитивні опінії про інших українців. Переважає радше сувора критика інших, нехіть до них і часто проста обмова. Дрібні помилки і недотягнення поодиноких осіб не забуваються десятки років. Не диво, участь в українському житті залишає стільки гіркости і викликає в неодного бажання втекти в приватне життя і триматися здалека від своїх земляків.

Писав колись адвокат Петро Саварин голова Альбертської прогресивної партії в Канаді, отож людина з великим політичним досвідом: „Ми самі собі є найбільшими ворогами. Роздори, сварки, непорозуміння, партійництво, відсутність співпраці, замала ідейність і жертвенність — це все наше, не чуже („Свобода з 23-го вересня, 1976 р.).

Наслідки довгого поневолення

Причин браку взаємного довір'я між українцями, яке є психологічною основою національної єдности та згідливости, є кілька. Візантійський письменник VI сторіччя Маврикій так схарактеризував тодішніх наших предків: „Вони не мають правління і живуть у ворожнечі між собою. У них багато начальників, які не живуть у згоді, так, що добре перетягати декотрих на свій бік намовами і дарунками, особливо ближчих до наших границь, і тоді на інших нападати, аби спільна війна не змусила їх до купи та не звела під одну владу." — „Їхні рішення змінні і нестійкі, бо одні одним перечать із зависти і амбіції та роблять наперекір, тому не можна довіряти їх умовам і словам" (М. Грушевський: „Історія України", Том І., стор 366-371).

Кілька сторіч пізніше наш літописець відмічував: „Наш край великий і багатий, але ладу в ньому немає". Згідно з легендою, треба було запросити варягів, що завели лад, тобто створили нам державу.

З такою характеристикою виступили наші предки на сцену історії. Такими самими залишилися їхні нащадки впродовж усієї історії. Описана візантійським письменником з VI сторіччя ворожнеча між групами, завить і амбіціонерство, роблення наперекір другим й у висліді — брак національної єдности правдиві до болю і досі. Єдина різниця хіба та, що замість ворожнечі між племенами та князями існує ворожнеча міжклясова і міжпартійна.

Західні нації-держави в середніх віках і пізніше були так само розбиті на племена, князівства й королівства, які між собою ворогували. Історія цих народів повна братовбивств між володарями, воєн, переслідувань і жорстокостей між племенами. Проте в їх історії знайшовся хтось, що мав силу й зручність у певний час усіх об'єднати. В Польщі таке об'єднання перевів Владислав Локетек в XIV сторіччі. Італія об'єдналася під керівництвом Савойської династії щойно в XIX сторіччі. Німеччина під гегемонією Прусії об'єдналася також щойно в XIX сторіччі. Період абсолютних монархій у деяких державах (Франція, Росія) призвів до сцементування цих народів у одну націю-державу.

Того процесу сцілення Україна не перейшла. Вона втратила свою державність, заки могла об'єднатися, втратила її на багато сторіч. Не будучи ніколи об'єднаними під своєю центральною владою, українці не навчилися думати категоріями зрізничкованої цілости української нації.

З політичним відродженням України прийшло гасло соборности українських земель. Соборність, однак, залишилася гаслом, мрією, метою, про яку можна деклямувати і складати патріотичні заяви, яка, проте, не стала самозрозумілим елементом нашого думання і поведінки. В значній частині нашого громадянства політичне думання залишилося вузьким, племінним; тобто залишилося думанням категоріями села, провінції, кліки чи партії, тобто груп людей на базі їх спорідненостi і близькости, із запереченням, нетерпимістю і ворожістю до всього, що є поза їхнім „племенем".

Люціян Пай, дослідник процесів ставання націями колоніяльних народів, стверджує, що впоєння національної льояльности, ідентифікації і готовости підпорядкувати себе центральній владі є першою й найважливішою проблемою новопосталих націй."** Україна стоїть і стоятиме перед цією самою проблемою.

Через брак власної держави не могло витворитися почуття довір'я між громадянами і провідною верствою; не могли вирощуватися оті громадянські чесноти, що є такі істотні для тривкого державного життя: почуття льояльности до своєї влади; толерантність до різниць в ім'я національної згоди; готовість до співпраці, не зважаючи на всі розходження, тобто до компромісу, і вкінці — взаємне довір'я між громадянами. Навпаки, бездержавність стала психологічною категорією, тобто рівнозначною з невмінням створити власну владу та її вдержати.

Довге поневолення залишає „намул" у вдачі поневолених, робить їх врешті-решт нездібними керувати собою. Вони, мов у зачарованому колі: щоб стати нацією-державою, треба б навчити думати й діяти по-державному. А цього найлегше навчитися таки у своїй власній, упорядкованій державі. Коли цієї нагоди нема, бездержавні люди є наче приречені „блукати й розходитися", як писав Сверстюк, хіба що знайдеться досить одиниць, що власним психічним зусиллям переможуть у собі бездержавність, усунуть намул неволі в себе самих і рівночасно переможуть численних серед нас демагогів, які, жируючи на політичній непідготованості широких мас, зводять всі наші державницькі змагання нанівець.

Про цю потребу всенаціонального політичного перевиховання, щоб вкінці ми навчилися „стояти разом", а не лише „поруч себе", буде мова пізніше.

Вгорі було згадано про „намул неволі", що залишається в думанні і поведінці поневолених. Перш за все йдеться про репресію нормальної, здорової людської агресивности, що проявляється в бажанні самоутвердитися, виявити себе, у відстоюванні своїх прав, зокрема права бути самим собою. За всяку спробу бути собою, виявити свої прагнення бути господарем на своїй землі приходила кара. Здушення цих природних гонів та їхня фрустрація призводить до посилення агресивности, що набирає тоді патологічних форм, чи то буде деструктивна лють, чи самоненависть. Здушена агресивність, що не може виявитися в щоденному житті проти ворога, хіба в кривавих жорстоких революціях, переноситься на власних земляків. Звідси зріст ворожости між різними групами і особами внутрі поневоленого народу.

Цю психологічну динаміку репресії самовияву, посилення агресивности і перенесення її в життя внутрі поневоленої групи досліджувано експериментально. Найбільш відомі є експерименти з щурами. Коли замкнути щурів до клітки, вони стають більше люті, а що не мають можливости кусати руку, що їх замкнула, починають взаємно кусатися. Це саме діється серед поневоленого народу.

„Укрита злість, облудлива покірність" — це коротка, але глибоко правдива характеристика кожного раба, яку Іван Франко застосував до українців. До цієї характеристики треба би додати другу психологічну правду, що „укрита злість", не маючи нагоди нормального вияву в щоденній конфронтації з поневолювачем, затроює взаємини між людьми всередині поневоленої суспільности. Чейже злість і ворожість можна безкарно виявляти тільки супроти своїх земляків тим більше, що ворог-поневолювач підсилює всякими засобами внутрішню гризню між поневоленими.

Забагато міжгрупової, часто навіть неусвідомленої ненависти й агресивности внутрі суспільности роз'єднує її і унеможливлює співпрацю між групами і поодинокими особами.

Впродовж багатьох сторіч українці не лише не мали свободи й нагоди бути собою, утвердитися як нарід рівний іншим народам, але зазнавали чимало принижень, погорди, нестатків і прямого переслідування. Для багатьох дорога до росту вгору, навіть зробити кар'єру була закрита. Часто вони жили в страху й постійній непевності.

(Продовження буде)

** Lucian W. Pue. Politics, Personality and Nation Building, New Haven, 1962.

Антін Орликовський

З ПОШАНОЮ ДО МАЄСТАТУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ 1918 РОКУ

„На скрижалях віків, в роздоріжжі сторіч
Ти виходиш, моя Україно,
З буйним поривом сил до свойого життя".
(З підпільних поезій в Україні)

Термін „маєстат" у відношенні до нашої державности в 1918 році — дуже непопулярний, а навіть незрозумілий, коли всю нашу самостійність із 1917/20 років ідендифікується перед чужинецьким світом одним днем:…22-го Січня, не згадуючи, як слід, про ввесь потенціял України, як держави, за ввесь час самостійности, а особливо, за час сяк-такого миру на протязі дев'яти місяців, у якому Україна швидко проґресувала всією своєю емоційною наснагою у колі існуючих тоді держав Европи, маючи підтримку в її інтелектуальній та державницько-думаючій верстві.

Зовсім невдало, та навіть із шкодою для нашої молоді, характеризується всю добу самостійности України, так сказати, омріяною леґендою проголошення ІУ Універсалу, овіяного національною революцією. І зразу переходиться до визвольних змагань, як основної частини державности, хоч у правному розумінні оці змагання за самостійність існували дуже коротко, бо лише у 1917 році та в січні 1918 року, до дати 22-го січня, коли осягнено це, що вважалося за остаточне визволення, проклямацією ІУ-го Універсалу, тобто суверенности України. Тоді визвольні змагання за незалежність правно скінчилися, а почався період остаточної реалізації державного статусу в повноті всестороннього виду та впарі з цим процесом із часовим воєнним ще станом із Совєтською Росією, яка пробувала вбити незалежність України в зародку.

Це був час трьох місяців до березня чи, в максимальному часі, до кінця квітня 1918 року, коли осягнено повноту відібрання решток території України, сягаючих по границі Донської Держави, Сураж, Білгород, Гомель, Валуйки - на півночі, та по Чорне море — на півдні.

У тому часі закріплено остаточно мирний стан в Україні (так потрібний воєнній Україні з 1914 року), про який із притиском сказано в акті проклямації суверенности УНР саме 22-го січня 1918 року.

Уже 2-го березня 1918 року почався мирний час в Києві -- столиці держави, де почато негайно реалізувати міжнародний статус через нормалізацію міждержавних: дипломатичних, економічних, консульських та соціяльних взаємин із за кордоном та шляхом унормування відносин й співжиття з меншинами в Україні.

Воєнний стан із Росією у тому умиротвореному процесі України на весні 1918 року та від жовтня-листопада 1918 року, правно був не так визвольним змаганням, а прямо воєнним станом між двома державами: Україною та Росією, якраз так, як була війна Польщі з Росією у 1920/21 роках, Мадярщини з Румунією у 1919/20 роках та Чехо-Словаччини з Мадярщиною у 1919 році.

В Україні в часах миру — на весні, вліті та восени 1918 року силою обставин, авторитет української держави зростав, то й прийшлося трактатами встановити замирення із сусідами. Україна заіснувала, — як юридичний та економічний чинник, — який з задоволенням прийняла вільна Европа, особливо в аспекті нової економічної сили, хоч політично українська державницька проблема була ще дуже маловідома західньому світові. Деякі держави навіть належно не були зорієнтовані в політичній окремішності українського народу. Це утвердження поняття української нації доконав державний провід нації, поставивши перед закордоном хоч якусь збройну силу та дипломатів, які заставили Захід негайно змінити розуміння української справи, відкидаючи всі дотогочасні російські інтерпретації української проблеми.

Маючи капіталовклади в українській індустрії, західні сили почали реально підходити до факту присутности України, як держави із якою єдиною можна було вирішувати економічне їх становище, врятовуючи їхні мільйонові капітали, які приносили західній Европі колосальні користі. Ось тому із задоволенням бачила Україну вільна Европа.

У висліді, в Києві зароїлася від дипломатичних представництв: посольств, місій, консулятів, та й амбасад разом із рекордовою кількістю біля тридцяти — до кінця 1918 року. Не було тоді ніякої іншої новопосталої держави на сході Европи, яка змогла б за приблизно півроку досягти такий дипломатичний статус з акредитацією, як цього діпняла атрактивна економічно-політично та через своє геополітичне положення в чорноморському просторі та у східньому середземномор'ї, Україна.

Фактично, два найважливіші арґументи промовляли за успішність проґресування України, як держави, у цей мирний час:

а) як сказано вище, величезне економічне багатство України, вже доступне Західній Европі без російських обмежень і застережень та

б) уміння пристосуватися до вимог та устроєвих традицій решти Европи.

Економіка була основою у міжнародному оформленні та юридичному визнанні української державности на Берестейській конференції. Україна стала переконливим фактором, тобто потрібною бути окремою державою (поза Росією) в Европі. Україна стала шпихліром та маґазином сирівців… і відборцем індустріяльних устаткувань, технічної апаратури, включно із військовим вирядом для всіх родів її збройних сил.

У час переговорів з Антантою в січні 1918 року та зимою 1918 років, Україна рахувалась навіть резервуаром стабільної, здисциплінованої збройної сили проти всякої східньоевропейської анархії. Було великою та основною трагедією для України те, що цей чинник знівечено, через державницьку невиробленість тодішнього українського проводу та, що найважливіше засліпленість Антанти в союзництві із умираючим партнером „Білою Росією", яка все зробила, щоб не дати озброєння українській армії як показника української державности в реальній формі.

Та все ж таки, український політичний світ в час миру в Україні та в усіх цих розграх, добився гідного місця своїй державі, довівши перед зовнішнім світом великої цінности в комплексі незалежних держав, як балянсової сили в усіх аспектах міждержавного життя чи взаємовідношень.

Цей фактичний ріст авторитету України почався із підписанням мирового договору у Берестї 9-го лютого 1918 року, коли де факто та де юре Українська Республіка увійшла в дипломатичний світ, маючи юридичне визнання Центральних Держав та Совєтської Росії.

Повертаючись у визвольний Київ від російських військ 2-го березня, уряд УНР приніс гарний гостинець нації:

1. міжнародну інтабуляцію України як держави,

2. поширення території держави в сторону Холмщини, Підляшшя та

3. признання права на приєднання до української держави всього Полісся із його стратегічними точками в Гомлі, Річиці, біля Вигонівського озера та на спільній границі із приязною Литвою, яка була помостом України до Балтійського моря.

Територія Української Держави зросла на поверх 3,000,000 населення, маючи в цілості 41,000.000 людности, у висліді прилучення західнього прикордоння з Польщею та Білорусією

Оцей дар нації був одним із основних філярів, який піддержував гідність України в крузі націй середущої Европи та в приязній атмосфері з Німецькою великодержавою на заході.

Будучи вже в Києві уряд Української Народної Республіки негайно почав працювати у напрямі мирного проґресування держави як у зовнішніх зв'язках, так і внутрішнім справам.

І так в міжнародному аспекті:

а) встановлено повні дипломатичні взаємини із Центральними Державами шляхом акредитації послів у Берліні, Відні, Стамбулі, та крім цього у Тбілісі та Букарешті, приймаючи перші дипломатичні представництва від цих держав та від імени Румунії та Вірменії, із якою було підписано окремий договір (8-го березня 1918 року) про формування вірменських військових частин та їх репатріяцію на Кавказ. Подібного характеру договір підписано із польським національним представництвом в Києві 27-го квітня 1918 року.

Дня 30-го березня Україна увійшла в міждержавну повітряну сполуку, створену Австро-Угорщиною для спішного поштового зв'язку Відня з Києвом через Краків та Львів й Проскурів.

У внутрішніх справах:

Дня 2-го березня проголошено п'ять нових законів, які вказували на мирну політику уряду УНР та поворот України, як держави, до европейської спільноти: а) оголошено закон про заведення нового календарного стилю та включення держави в середньо-европейський час, важливий для транспорту та комунікації. Для встановлення престижу серед громадян України, 2-го березня: а) оголошено „закон про монетну систему", впроваджено українську грошову назву гривню, рівну 100 шагам, б) оголошено закон про державний герб тризуб, як „печать Великого князя Володимира Великого", в) подано закон про новий адміністративно-територіяльний поділ держави на 30 земель, уневажнюючи губерніяльну систему, г) проголошено вперше закон про громадянство УНР, за яким:

„§7 Громадянином Української Народньої Республіки вважається кожна особа, яка це право набула порядком, приписаним законами Української Народньої Республіки.

§8 Громадянин У.Н.Р. не може бути разом із тим громадянином іншої держави".

Дня 6-го квітня проголошено закон про випуск паперових грошей Державною Скарбницею із номіналами 25 та 50 карбованців, а 18 квітня видано закон про випуск перших державних розмінних грошових знаків „шагів", рівних „дзвінкій монеті" у формі картонових марок, які із липнем впроваджено окремим марковим випуском в поштовий обіг, на тонкому папері.

І остаточно 29-го квітня встановлено нові основні акти Української Народної Республіки, які в історії української державности 1918 року мали кардинальне значення:

а) вибрано Центральною Радою УНР першого президента України академіка Михайла Грушевського — сина холмської землі.

б) завершено початий із 20-им квітня 1918 року визвольний похід у Крим, де 29-го квітня з фанфарами зукраїнізовано воєнну морську фльоту та гідроплянний ескадрон шляхом врочистого підняття українських воєнно-морських прапорів на морських одиницях та урядових будинках. Крим із 800,000 населенням припав Україні хоч на короткий час.

в) проголошено затверджену перед парляментом України (вперше в XX столітті) державну конституцію УНР, як другу в історії України від часу проголошення конституційних точок гетьмана Пилипа Орлика у 1710 році, тобто по 208-ми роках.

Прозвучали параграфи „конституції УНР" або „Статуту про державний устрій, права й вільности УНР" такого змісту:

І. Загальні Постанови

1. Відновивши своє державне право як Українська Народня Республіка, Україна для кращої оборони свого краю, для певнішого забезпечення права й охорони вільностей, культури й добробуту своїх громадян, — проголосила себе й сьогодні є державою суверенною, самостійною й ні від кого незалежною.

2. Суверенне право в Українській Народній Республіці належить народові України, цебто громадянам Української Народньої Республіки всім разом.

Одначе, воєнний час з антантськими державами приневолював Німеччину й Австро-Угорщину до риґорозного ведення справ з Україною як головного постачальника економічних дібр в Райх та у Відень. Демократична форма державного устрою в Україні не могла упоратися із завданнями, які могла ґарантувати лише більш автократична влада з особою, що має зрозуміння для військових потреб та стратегічних міркувань. Таким чином прийшло до зміни уряду та форми правління більш сприємливої заходові, тобто Центральним Державам.

Республіканський устрій був замінений авторитативним, але з українським змістом. Це здійснено ось якими принципіяльними та видними чинниками:

1. через поворот нації та держави в її традиційну форму державного урядування козацької доби XYII, XYIII століть, тобто доби Хмельницького й Мазепи, коли виплекано власний протокол, на взір польського королівського протоколу, та за формами, вживаними в Османській Імперії, але з українським змістом. Цей державний чи канцелярійний церемоніял пристосовано у формі державних, службових одностроїв та службових прапорів та інших інсиґній, пристосованих до умовин української держави 1918 року. Державницька форма правління увійшла в дипломатичний український протокол так, як це й досі існує в Британії, Франції чи в Італії. Ясно, ця особлива прикметність України була позитивним чинником в очах консервативної переважно монархічної Европи, якої відповідником у Києві був створений 29-го квітня 1918 року таки українськими державниками в українському змісті (в опозиції до німецьких та австрійських запропонованих кандидатів на український трон). Гетьманський державний (монархічний) устрій був спертий на українському аристократі в особі Павла Скоропадського з державним титулом „Гетьмана Всієї України, Головного Отамана Козацьких Військ (як лицарського ордену) та Державної Фльоти". В додатку, у відношенні до дипломатичного світу та еліти суверенів тодішньої Европи, встановлено титул: „Його Світлість", що на Заході закріплено терміном „His Sirene Highness", „Son Altesse Hetman", а, на Сході Європ російським титулованням „Его Височество", а польською мовою „Jego Jaśnie Wielmożność, Pan Hetman".

2) Ясно, цей протоколярний чинник дипломатичного характеру не був би повновартісний, якщо б:

а) міністерські інституції не виконували скрупулянтно за приписами свої урядові чинності дуже дбайливо, якщо б усі термінові зобов'язання не були б виконувані до дат, встановлених у міністерських договорах (яких було біля 30-ти).

б) у взаєминах із дипломами, акредитованими при „Дворі Його Високости", чи „Ясновельможности Пана Гетьмана" (як тоді урядово висказувано), не було б формальностевих на европейську міру та за міжнародним протоколом гідної поведінки з респектом до маєстатів держав, які мали в Києві своїх амбасадорів (2), послів І-го розряду (10), другого розряду і місій (5) та консулів чи генеральних консулів із акредитацією, тобто з дипломатичними повноваженнями (11).

Мало того, вся форма урядової переписки велась на чотирьох-п'яти міжнародних мовах, в тому й в українській державній мові. Всі формулярі-блянкети міністерств (хоч було брак добрих друкарських машин й доброго паперу) всеж таки були елеґантно із орнаментикою виготовлені, так само, як міждержавні чи дипломатичні пашпорти, які в 1919 році, вже за Директорії, були, під мистецьким оглядом, на вершку краси та репрезентативности.

Всі ці формальностеві чинності та високі урядові титули, як „екселенція", „пане Міністре", „Прем'єре", „Раднику" дратували двох сусідів українського народу: росіян та поляків, які ще недавно, рік тому, з погордою дивилися на українця, як свого кріпака чи невільника, а тепер не могли вийти з дива, що ці уярмлені, рік чи два тому, могли викресати з себе стільки сили, щоб встановити гідну провідну верству для встановлення державного проводу, який підняв би за один всього рік закріпачену Україну до ступеня провідної держави з авторитетом рівним імперіяльній Росії, з якою у 1918 році приходилось ділитися, хоч-не-хоч, геополітичними зонами економічних та політичних впливів у східньоевропейському просторі.

Ось тому в час існування Української Держави (1918 р.) росіяни в Україні, як професійна верства в адміністрації чи в армії та в чорносотенній фльоті, із скреготом зубів мусіли зносити престиж маєстату України, будучи бодай назверх льояльними владі, яка давала їм повновартісний прожиток та майбутність у сто разів кращі, ніж могли б вони мати в соціялістичній тоді Росії. В Україні росіяни мали Европу, яку бачилось в усіх ділянках державного та соціяльного життя: постав незалежний стан народу в соціяльному розумінні, зліквідовано намагання експлуатації бідних. В політичному сенсі: привернено за старим звичаєм в Україні атмосферу співдружности із західнім світом шляхом прямих контактів із чужинцями в Україні та через висилку науковців, професіоналістів закордон для обзнайомлення із методами державного самоврядування, економіки, шкільництва, міждержавного взаємовідношення. Створено атмосферу всенаціональної відповідальности, поборюючи самолюбний еґоїзм та байдужість до національно-державних справ.

У загальному кажучи, вся постава уряду України у відношенні до Росії, із якою приходилось мати дипломатичні взаємини, мала характер такий: виказати максимально добру волю та перемінити дотогочасну ворожість до цієї міри, щоб Росія стала для України її добрим сусідом та співпорядчиком перманентного миру в усій східній Европі, ідучи за тезою поставленою ще 22-го січня 1918 року в акті „ІУ-го Універсалу": „Зо всіма сусідніми державами, як-то: Росією, Польщею, Австрією, Румунією, Туреччиною та іншими, ми хочемо жити в згоді й приязні…" Задля цього саме встановлено було ще у березні 1918 року державний герб України-тризуб в оливковому вінку, як символ миру, спокою, дружніх взаємин з усіма народами без натяку ненависти та ворожости. Ось тому у відношенні до росіян та жидів виказали уряди України більше співдружности, як їм і не сподівалося дістати. Ця політична постава України до сусідів її, а Росії та росіян в Україні зокрема, була подумана як вияв української сили серед сильних в Европі та нашої культурности й гуманности у відношенні до вчорашнього ворога, горіючого ненавистю та мстивістю. На жаль, Росія цього жесту зрозуміти не хотіла, будучи засліпленою в її традиційному імперіялізмі.

У моменті прогри Центральними Державами Першої світової війни у жовтні та листопаді 1918 року, Росія, як реальний союзник Антанти, своєю дипломатичною пресією у Парижі та Лондоні та терором своїх висланників-аґентів-інфільтрантів по міністерствах у Києві та у підпіллі в Україні, примусили Гетьмана піти на уступки (з метою здобути прихильність Антанти) у формі „Переяславського" федералізму з новою Росією (ген. Денікіна) формальним проклямаційним актом із листопада 1918 року. Це було перше сильне підваження суверенности України, яку добуто тяжким трудом всіх творчих сил України на протязі 1918 року. Ясно, реакція українських державників на цей дипломатичний крок була переведена незвичайно консеквентно у грудні 1918 року, йдучи прямо на „провокацію" війни з проросійською Антантою на весь 1919 рік. Цей великий історичний факт став для українських державників по сьогоднішній день наукою, що не може бути з росіянами спільної мови до моменту виказання реальної сили, яка примусить Росію респектувати та на базі якої визнати суверенність та маєстат України як держави в усій повноті міжнародного права.

Польське магнатство, яке з погордою ставилося до нашого панщизняного селянина, робітничої „хлопської сили", із заздрістю ставилося до аристократичної України, яка далеко вище стояла в державно-правному відношенні до тодішнього Польського Королівства з пасивним урядом „Реґенційної Ради". У Великій Україні поляки, одначе, надіялися на нормальність життя, знаючи, якого знівечення вони зазнали б під пролетарським режимом.

Як наскрізь европейська держава, Україна була зовсім відмінна від евразійської Росії. Україна була (з хвилиною підписання акту замирення із Совєтською Росією 12-го червня 1918 року) державою з відкритими кордонами для переслідуваних, гнаних і голодних, в тому й маси російських біженців з Петрограду та з Москви, які в розпуці тікали в багату на білий хліб Україну з репатріяційними чи транзитними візами, потвердженими таки українськими консулами в Росії (а було їх там 30!), щоб спокійно пройти паспортну та митну контролю на кордоні з Росією в Коріневі, Валуйках чи в Гомелі, та осісти в Україні, як їх прибраній „новій Батьківщині" або транзитом через Україну податись у балканські православні країни, в Козачий Дон чи Кубань, де гніздилося „біле" правління ген. Денікіна.

в) Другим видним чинником авторитету України були взаємини з зовнішнім світом, поза межами України, у формі: а) акредитації послів від „Особи гетьмана-суверена", до „Особи імператорів" Великих держав Европи, королів Румунії і Швеції, царя Болгарії та до президентів новопосталих держав Сходу.

Лише тимчасовий характер мали акредитації представництв від імени уряду України до урядів інших країн, в яких, з різних міжнародно-політичних причин, не можливо було вислати посольств. Для фінансового обміну були видані, прекрасно оформлені, скарбові гроші (особливо 1,000 карбованців) 1,000 та 2,000 гривневі з підкладом золота та всієї вартости державного майна. В цьому стилі оформлено гербові марки та 20-гривневу поштову марку. У персональному ресорті висилки державних представників закордон, окреме значення мали консульські урядовці, з особливим вишколом в Київському університеті, щоб поза межами України вміти фахово вести належний захист та опіку громадянам України за „Законом про горожанство Української Держави" та актом присяги на вірність Україні. За час миру в Україні переведено колосального розміру пашпортову, репатріяційну, червонохресну працю з великою мобілізацією залізничного та морського пасажирського транспортів.

Із консульської служби користали й чужинці в проїзді в Україну або транзитом через територію України в сусідні їй держави.

Не можна поминути факту авторитетности української консульської та дипломатичної служби, як зі сторони чужинців, так і своїх. Отже, навіть у такому випадку, як у взаєминах із Совєтською Росією, обосторонні дипломатичні взаємини були в загальному дуже коректні, на висоті офіційних зносин. У вільній Европі мови не було, щоб українського дипломата зневажено в будь-якому відношенні. Ця коректність за дипломатичними формами, це джентелменство було збережене й після гетьманського періоду в европейських столицях. Якщо були випадки порушення дипломатичних привілеїв та міжнародного права (в цьому випадку), то лише з боку царських посольських або консульських урядовців, на велике здивування державних чинників Туреччини, Греції, Болгарії та Югославії в 1919/20 роках.

Ясно, із зростом дипломатичного престижу України, зродився маєстат України, який у вересні 1918 р. дійшов, так сказати до вершини, з візитою гетьмана в Райху до цісаря Вільгельма ІІ-го, не зважаючи на доволі вже несприємливе загальнополітичне положення Центральних Держав, а в тому числі й Німеччини.

Усе ж таки, ця візита мала дуже урядовий (з протоколярними приписами) характер, отже, з респектом не лише до українського суверенітету, але й до всієї Української Держави.

Прийняття в міністерських канцеляріях та у цісарській палаті в Берліні, після парадного переїзду із кайзером німецького Райху по прикрашеній українськими прапорами вулицею „Унтер ден лінден", заповненій при хідниках 200 тисячами берлінських глядачів та попід лук Бранденбурзької Брами, куди могли врочисто переїздити лише найвищі достойники світових потуг (король Британії, цар Росії та президенти Франції й Америки), в руках яких була доля Европи та світового миру.

З великими парадами відбулись бенкетні прийняття Його Світлости Пана Гетьмана України в цісарському замку в Касселі, після в приміщеннях концерну Круппа, в Кельні, в генштабі німецьких збройних сил у Спа (Бельгія), у прямій зустрічі з ген. Гінденбурґом та ген. Людендорфом, а врешті, в морській твердині у Кілі, в оточенні німецької імперіяльної адміралії на німецькому панцернику прийшлося гетьманові України та його українській асисті відібрати морську дефіляду німецької воєнної фльоти, омаяної й масою українських воєнних прапорів при звуках державного гимну України.

Ця урядова візита в Райху мала великий вплив на дипломатичний світ, акредитований при цісарському дворі, та в столиці України від біля 30-ти держав світу. Ясно, цього не могла стерпіти проросійська Антанта…

Тут треба замітити, що такої міждержавної гідности тоді не зазнала була ні одна новопостала держава Східньої Европи. Україна відчула у цей момент всю свою вартість, що їй на ім'я маєстат української державности, а впарі з цим, безоглядну нетерпимість російського дипломатичного світу, який ще із царських часів урядував в европейських столицях та вичікував моменту пімсти за сепаратизм та розподіл імперії. В очах та в крові російських великодержавників цього часу родилось плянування розвалу маєстату України, як рівнорядного партнера між п'яти чи шести потужними державами Европи. Але факт залишився таким, яким був. І цей саме факт залишився нам законом, тезою, ідеалом нашої державницької рації та змагань через респект до державного маєстату України, до повернення його Україні в майбутньому, бо, якщо проаналізувати те, що ми мали 60 років тому назад, та поглянути вперед із тодішньої точки зору, то чи можна собі уявити чим була б Україна сьогодні, яке було б її місце по населенню, економічному потенціялі, стратегії та міжнародному форумі взагалі?.. Вкінці 1918 року Українська Держава мала вже 43,200.000 населення на просторі 266,700 квадратових миль. До України приєднано значну частину російського та білоруського прикордоння Слобожанщини та Полісся.

Такий успішний результат нашої дипломатії зродився був під впливом трьох високоідейних тез, які присвічували нашим дипломатам та міністрам у їхній державницькій праці для нації та держави:

1) абсолютне переконання, що ніщо не може бути більш дорогоцінним в житті народу, як його незалежність та престиж в колі вільних націй світу;

2) будучи на провідному становищі в державі, треба бути відданому завданням, відповідальностям перед нацією та її історією за французькою фразою „noblesse oblige";

3) жити в постійному переконанні, що боротьба за великий державницький ідеал, увінчана успішним досягненням, стоїть впарі із почуванням повноцінної особистої насолоди із блискучого результату — перемоги.

Ось тому, щоб всесторонньо зрозуміти всю суттєвість української державности цього святого для України 1918 року та щоб тут представлені історичні факти не були лише милозвучні, на дальших сторінках цього числа „Свободи", представлено жмут державних документів цього мирного та творчого часу України, як члена вільної Европи. Україна, не зважаючи на всі існуючі в ній проблеми, здала іспит зрілости. Це зілюстровано документами ще й тому, щоб наша молодь збагнула, що державність України з-перед 60-ти років не була леґендою одного дня — 22-го Січня та ще кілька тижнів опісля, — а була такою, якою була кожна інша держава в тодішньому світі, з усіма основними атрибутами державного існування, з опінією конечности бути окремою політичною одиницею для добра держав Европи, які в багатьох випадках в'язали з Україною свій економічний розвиток, свою позицію у колі суміжних держав, а то й своє самостійне існування взагалі.

Ось тому в таблю державних документів покладено шістнадцять фотографій суверенів, які де факто й де юре визнали суверенність України, акредитуючи своїх послів, міністрів й консулів в Україні, й такі, які не лише своїми вірчими листами і персональною ініціятивою постарались допомогти в утвердженні державности України, даючи особливі доручення своїм послам, консулам в Києві бути дорадниками українського уряду, а в зустрічі з дипломатами Европи, стати захисниками української державницької справи, облегшуючи прибуття українських послів чи місій в Західню Европу. Тому то в галерії особливо приязних Україні суверенів чи президентів, крім відомих від імени Центральних Держав, слід згадати таких, як: короля Альфонса XIII з Еспанії, реґента Фінляндії Свінгуфвуда, президента Швайцарії Колєндера.

Швайцарії завдячується утвердження української справи в бльоці невтральних держав та зближення до антантського союзу Еспанії, тобто її представникові в Києві, завдячується допомогу реорганізації Консулярного департаменту на західньоевропейський лад та устабілізування взаємин із дев'ятьма консулами невтральних держав, які були акредитовані і як дипломатичні аґенти.

Фінляндія — новонароджена як і Україна, була помостом Україні до взаємин із Швецією, Норвеґією та Естонією й Латвією у 1918/19 роках. Її маршал ген. Маннергайм, був приятелем та товаришем по зброї ген. Скоропадського з-перед 1914 року.

Стосунки з Гельсінками були дружні від початку самостійности фінляндців, тобто від 6-го грудня 1917 року, коли українські військові частини на півночі зберегли столицю Фінляндії від розгрому ворожої сили, коли проголошено суверенність цієї країни.

Прибуття дипломатичних представників від 13-ти новопосталих держав створювало атмосферу можнародної масовости в Києві, через що:

а) збільшувалася атрактивність України та

б) утверджувалось переконання перед західніми дипломатами, що не лише Україна була сепаратистом російської імперії, а всі неросійські народи бажали цього самого: повної політичної окремішности з метою включитися в коло вільних націй Европи та Азії.

в) Україна, як держава, була єдиним дипломатичним центром в Східній Европі (кращим за московський), де перехрещувалися інформації, розвідки, конкретні політичні переговори Західньої Европи з усім сходом. Це теж

(Закінчення на стор. 6)

Ministers of the Ukrainian State

Fedir Lyzohub
Prime-Minister
of the Ukrainian State

Prof. Dmytro Doroshenko
Minister of Foreign affairs

Borys Butenko
Minister of Transportation

Prof. Mykhailo Chubynsky
Minister of Justice

Prof. Ihor Kistiakovsky
Minister of the Interior

Prof. Olexander Lototsky
Minister of Religious affairs

Petro Stebnytsky
Minister of Education

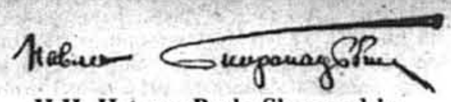
D-r Dmytro Dontsov
Director of the Ukrainian Telegraph Agency (UTA) and of the National Press Bureau

His Highness the Hetman and

The Hetman on official visit in Germany in September 1918. Photo shows Hinderburg, the Hetman, Ludendorff and Ukrainian dignitaries

H.H. Hetman Pavlo Skoropadsky

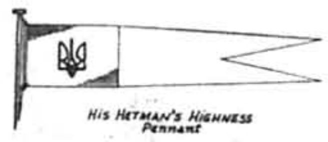
H.H. Hetman with the German Emperor Wilhelm at Kassel Royal Castle — on September 6, 1918

His Hetman's Highness Standard Afloat

His Hetman's Highness National Standard

His Hetman's Highness Pennant

THE OATH OF ALLEGIANCE

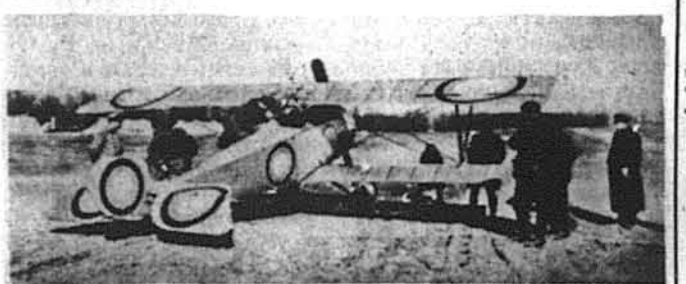
"I promise and swear always to be *loyal to the Ukrainian State* as my own motherland, to defend the interest of the State and, with all my strength, to help in its glory and flourishing, for this even unsparing of my own life.

I promise and swear not to recognize any country except the Ukrainian State as my motherland, loyally to do all the duties of its citizens, to subordinate myself to its Government and duly established authorities, always keeping in mind that the good and the development of my motherland *must be above* my personal interests."

International Air Mail

The first European Airline Network (1918)

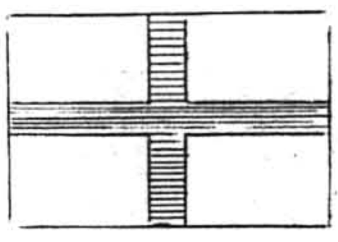

Ukrainian military aircraft (1918-1919)

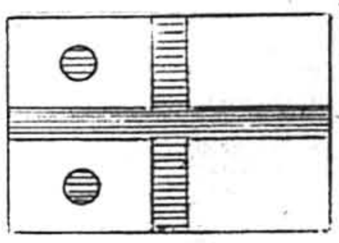
The Ukrainian Navy

Andriy Pokrovsky
Admiral of the Black Sea Fleet and Commander-in-Chief of Ports

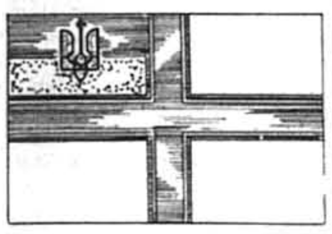
Admiral

Rear-Admiral

H.H. Hetman with his staff of top generals during a Moleben Service

ENSIGN FLAG 1918

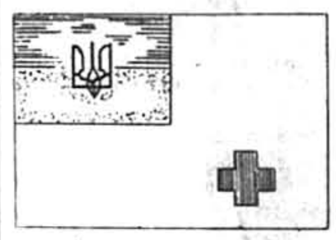

Flagship "Three Saints"

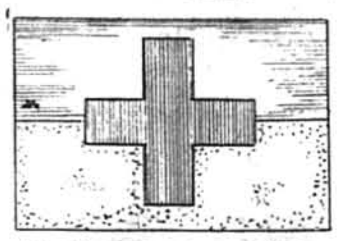

Ukrainian territory in the Far East

The Ukrainian Red Cross Society

PRESIDENT OF THE UKRAINIAN RED CROSS SOCIETY

UKRAINIAN RED CROSS SOCIETY service flag

Dr Evmen Lukasevych
President of the Ukrainian Red Cross Society

The Armed Forces

Military Parade in Kiev (1918)

Review of the Blue Division in Kiev by the Hetman (August 15, 1918)

Postal Services

Victor Kolabko-Koretsky
Postmaster General

From Kiev to Munich (November 9, 1918)

Currency and Commerce

Kharyton Lebid-Yurchyk
Director of the Treasury

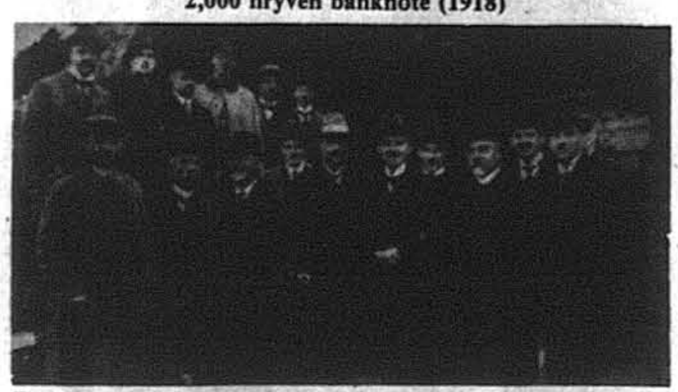
Antin Rzhepecky
Minister of the Treasury

2,000 hryven banknote (1918)

1,000 karbovanets — treasury note

Presidents and owners of the Ukrainian commercial and industrial enterprises on official visit to Germany in August of 1918

His International Activity

The Hetman in Berlin with the Ukrainian Envoy Baron Steinhel and the secretary of the Legation

H.H.Hetman with Fedir Lyzohub — Prime-Minister of the Government

Foreign Diplomats Assigned to the Ukrainian State

Graf Johann Forgacs von Dymes and Gacs Ambassador of the Austro-Hungarian Empire

Dr Herman Gummerus Envoy of Finland

Baron Alfons Mum von Schwarzenstein, Ambassador of the German Empire

Prof. Ivan G. Shyshmanoff Envoy of the Bulgarian Tsardom

Khrystian Rakovsky Minister Plenipotentiary of Soviet Russia

Achmed Mukhtar Bey Envoy of the Turkish-Osman Empire

Heads of State who officially recognized the Ukrainian State

Charles I Emperor of Austria and King of the Hungarian Monarchy

Wilhelm II Emperor of the German Empire

Mehmed VI Sultan of the Turkish Osman Empire

Ferdinand I Tsar of Bulgaria

Alfonso XIII King of Spain

Ferdinand I King of Rumania

Pehr Svinhufvud Regent of Finland

Atanas Smetona President of the Lithuanian State Council

Prince Zdislaw Lubomirski Political Charge d'affaires of the Polish Council of Regency in the Kingdom of Poland

Felix Calonder President of the Swiss Confederation

Fathali Khan-Khoyski Prime Minister and Chief of the Azerbaidzhan Democratic Republic

Lieut. Gen. Alexander P. Filimonov Otaman of the Kuban Land

Maj. Gen. Pyotr N. Krasnov Supreme Otaman of the Omnipotent Host of the Don State

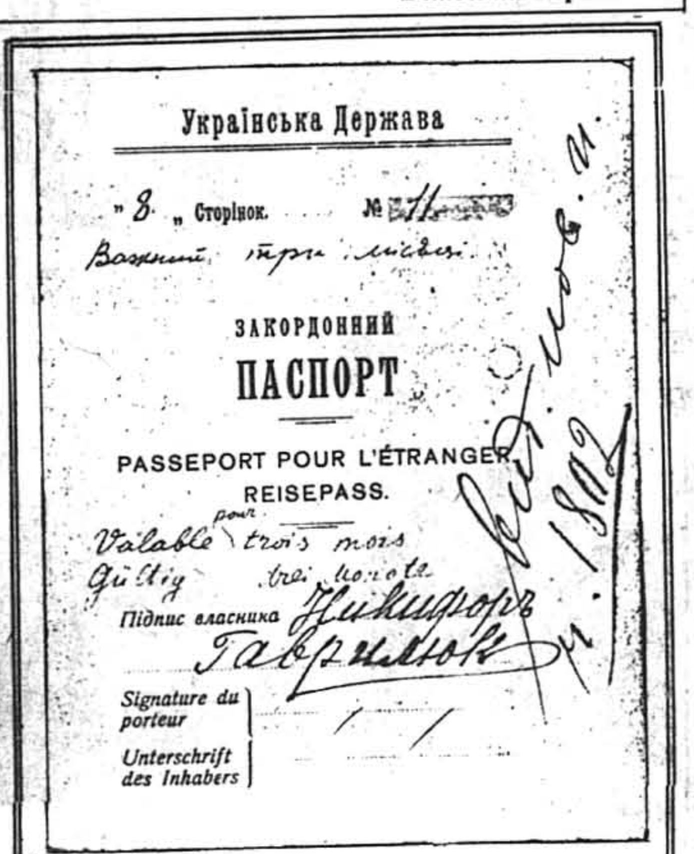
Ivan Sereda President of the Byelorussian National Council and head of the Byelorussian Democratic Republic

Noe Jordania Prime-Minister and Chief of the Georgian Democratic Republic

H.E. Havhames Kochaznuni President of Armenia

Українська Держава

„8" Сторінок. №

ЗАКОРДОННИЙ

ПАСПОРТ

PASSEPORT POUR L'ETRANGER

REISEPASS.

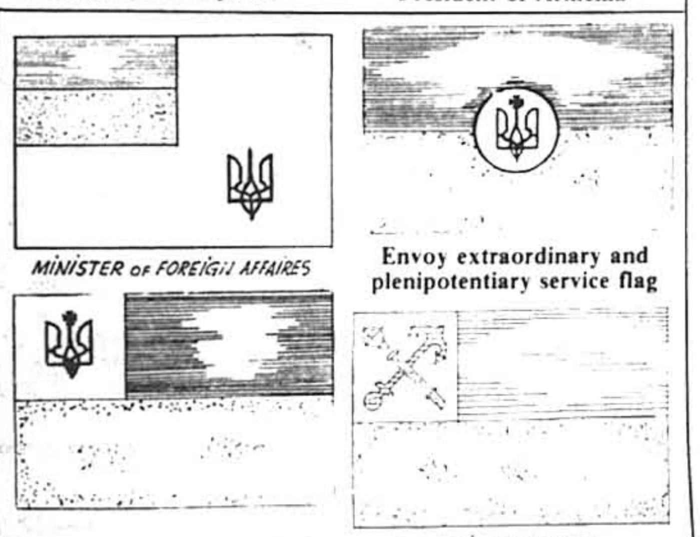
Valable pour trois mois

Gültig drei Monate

Підпис власника Никифоръ Гаврилюкъ

Signature du porteur

Unterschrift des Inhabers

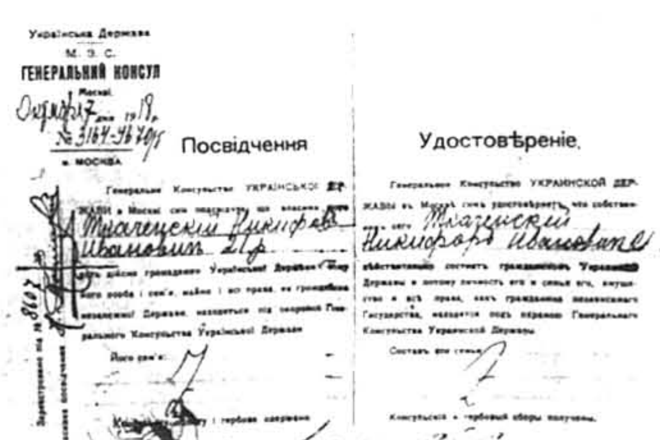

MINISTER OF FOREIGN AFFAIRES

Envoy extraordinary and plenipotentiary service flag

Minister-resident or chief of Diplomatic Mission service flag

CHARGÉ D'AFFAIRES Service Flag

Українська Держава

ГЕНЕРАЛЬНИЙ КОНСУЛ

Посвідчення

Удостовѣреніе

Oleksander Kryvtsiv Consul-General in Moscow

consular flag

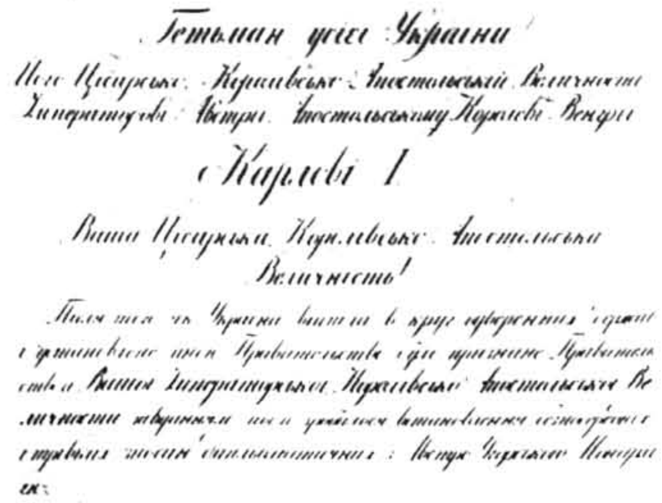
МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ПОСВІДЧЕННЯ

УДОСТОВѢРЕНІЕ

Ukrainian Consular Services

Ukrainian Diplomats Abroad

Гетьман усеї України

Карлові I

The upper portion of the credentials letter to Empreror Charles of the Habsburg monarchy

Viacheslav Lypynsky Envoy in Austria-Hungary

Oleksander Shulhyn Envoy in Bulgaria

Konstantyn Losky Ukrainian Envoy in Finland

Baron Fedir Steinhel Envoy in Germany

Gen. Volodyslav Dashkevych -Horbatsky Envoy in Bucharest

Dr. Evmen Lukasevych Charge d'affaires in Switzerland

Petro Chykalenko Charge d'affaires to the Turkish-Osman Empire

Gen. K. Seredyn Envoy extraordinary to the Omnipotent Host of the Don State

Vasyl Kuzhin Consul in Azerbaidzhan

З пошаною до маєстату української...

(Продовження зі стор. 3)

впливало на авторитетність української держави в східньоевропейських справах. Київ був постійним місцем міжнародних зустрічей та конференцій.

Дипломати новопосталих держав, перебуваючи в Україні, в розмові з послами та емісарами західніх країн, в позитивах висловлювалися про Україну, як передову націю в усій національностевій проблематиці колишньої російської імперії. З цими країнами українська держава мала політичні, господарські, транспортові взаємини — з перспективою дуже корисних обосторонніх стосунків.

8. Не можна тут оминути ще одного цікавого факту, а саме: присутности в Києві (за гетьманського устрою) урядово ненотованих декілька дипломатичних агентів від антантських держав, які залишились з дорученням своїх місій та за відомом уряду УНР (з часу попереднього урядування), будучи зареєстрованими, як „студійники" чи „дослідники" при Київському університеті. Все ж таки, вони втримували інтимний контакт з Міністерством Закордонних Справ, будучи в характері „unlisted diplomats" — обсерваторів державнотворчого процесу України у цей час. Це був окремий ресорт дипломатичних взаємин міністерства з перспективами в певний момент з полегшою перейти Україні до союзних держав в разі прогри почвірного бльоку держав.

І врешті ще один подвижний акт треба конечно тут додати в мирнотворчий час української держави, а це намагання здійснити ще один (додатковий) „ІУ-ий Універсал", в українському церковному житті факт, який започатковано 12-го листопада 1918 року деклярацією міністра ісповідань проф. О. Лотоцького про конечність створення Автокефальної Української Православної Церкви, репрезентантом якої був би Церковний Синод, вповні незалежний від Всеросійської Патріярхії, під якою Українська Церква була 230 років.

Закон про церковний устрій та українізацію церковного життя випрацьовано та проголошено (вже за Директорії УНР) 1-го січня 1919 року як вислід мирної творчої праці в українській державі у 1918 році. Збайдужіла молодь до церковного життя в Україні з антиукраїнською настановою, мала змогу повернутись у храми, де вже відчувалась українська духовість.

Реасумуючи тут досі сказане, приходиться ствердити ось що:

1) Українська державність в роках 1917/20, а особливо, в часі миру, виявилася повновартісною політичною одиницею, дуже побажаною як з політичного, так і економічного боку для решти вільного світу;

2) українська держава стала балянсуючою економічно та стратегічно силою в европейських взаєминах, відтяженням російського імперіяльного тиску на середущу Европу, захисником незалежности менших, суміжних з Росією держав, таких, як Румунія, Швеція, балтицькі республіки, Польща та держав в просторі Кавказу.

Тому то, як конструктивний чинник, українська присутність була мило бачена в кулюарах дипломатичних приміщень, якщо включити воєнний переходовий час, в якому Україна була стратегічним ворогом Антанти.

3) Не зважаючи на всю недостачу фахових сил в організації такої великопростірної держави, як Україна, з понад 40 мільйонами населення, все ж таки елітарний провід України зумів пов'язати українську державність XX століття із державницьким минулим та поставити перед західніми державами важливу тезу: наше право бути самостійними, як колись історично державній нації.

4) Сьогодні, маючи за собою такий прецінний скарб міжнародного значення, як державний статус у 1917/20 роках, ми маємо відкриті двері до всіх цих столиць чи державних проводів, попередники яких 60 років тому мали прямі дипломатичні та консулярні взаємини з Київським урядом на основі „Вірчих Грамот", екзекватур, аґреманів, екстериторіяльности та імунітетів.

Ці держави мали спроможність бачити всю повновартість української держави, особливо за її мирного часу, користати з співдружности з Україною та на основі підписаних з українською державою договорів чи конвенцій (1918/21) і шляхом приготованих до реалізації нових трактатів нормувати свої політичні та економічні позиції у взаєминах з імперіяльними потугами світу.

Ось тому, що може бути більш переконливим в наших сучасних міжнародних взаєминах, як

5) покликатися на факти стосунків української держави з цілою низкою держав, які мали своїх представників в Києві та у восьми інших містах України, приймаючи акредитаційні листи та консульські патенти від українських представників у своїх столицях;

6) на основі державної документації, фактажу та вміння все те у відповідній формі відповідно використати, ми зразу оминаємо зайвих етноідентифікаційних доказувань, стаємо близькими, гейби знайомими, а то й рівнорядними партнерами недавнього нашого минулого з думкою зразу договоритися про конкретну нашу дальшу специфіковану співпрацю на міжнародному форумі. Цього роду дипломатична праця може довести до утвердження нашого сучасного державного статусу в переконанні самозрозумілости реалізації нашої самостійности так, як це було досягнуто чеськими політиками у 1917 році (отже, на рік перед реалізацією самостійности ЧСР), альжирськими — в 1958 році (коли в Каїро створено альжирський уряд, що його швидко визнав Совєтський Союз, отже на чотири роки раніше від офіційного проголошення незалежности цієї країни).

Сьогодні ми вже є свідками визнання політичного статусу Палестини багатьма державами, хоч Ізраїль ще є домінуючим в окупованому ним палестинському просторі.

7) Стоячи на нашій державницькій плятформі з почуттям українського громадянства (хоча б через замешкалість на державній території України або народження там же в роках 1917-1920, ми автоматично виключаємо всякі тези чи ідеї, просовувані в громадськість таки українцями, як „демократизування", „унезалежнювання", „змінорежимства" УССР на польський чи мадярський зразок, не маючи на це ні силових, ні політичних можливостей, не здаючи собі справи, в якій ситуації находиться тепер Україна. УССР була створена, в теорії, як „ерзац" знищеної УНР, а на ділі, без будь-яких переємних підстав, які мала українська держава в 1917-1920 роках у міждержавному аспекті. Як УНР, так і гетьманська українська держава, мали національний зміст із національними, а тим самим державними інсиґнаціями, які суперечили інтернаціональним символам совєтського уряду для України.

Якщо говорити про українські ознаки УССР, то вони лише етнічні, без будь-яких політично - державних атрибутів: територіяльного суверенітету, без державного громадянства, без власної закордонної торгівлі, транспорту та економічної політики, без мілітарної оборони, а то й поліційної безпеки, та без ніяких реальних міждержавних взаємин у всій повноті міжнародно-правного розуміння. Ось тому членство УССР в ОН, крім пропаґандивного не має ніякого практичного значення. Тож про яку спадковість УССР у відношенні до УНР можна говорити!

Якщо йдеться про намагання декого із дисидентів встановити спільний українсько-російський фронт проти спільного ворога, з передбачуванням можливости повернути в той спосіб Україні суверенність, то це нереальне, бо покищо немає серед росіян такого політичного середовища, яке погодилося б на стан, який існував у 1918 році між суверенними — совєтською Росією та українською державою. Ось тому нашими єдиними союзниками можуть бути лише ці народи Сходу, політична плятформа яких ідентична нашій, а їхня дія за кордоном рівна нашій, якщо вже не є краще зорганізована за нашу. Як нам відомо, балтійці є в колі держав т. зв. сателітніх народів, які мають свої екзильні уряди, мають теж якийсь міжнародний статус. А у нас?...

Ось тому в усіх цих скомплікованих проблемах ми мусимо вміло відстоювати наш державний принцип та шанувати при цьому національну гордість народу, взявши до уваги тих, які нас обсервують та виробляють собі про нас відповідну опінію. Ось тому в колі цих, хто спільним зусиллям веде державницькі справи перед зовнішнім світом, повинна володіти повна самопошана, кожного зокрема, взаємна пошана та довір'я, зіграність у діях перед чужинецьким світом, перед яким ми, як політична спільнота, ввесь час здаємо іспит державницької зрілости. Ми повинні пам'ятати одне: тому, що край не є спроможний відповідно себе репрезентувати та гідно діяти, на наших провідних особах спочиває у великій мірі доля майбутности України. Їх кожний виступ, кожне слово не є персональним ніколи. Кожна думка є скрупулятно реєстрована з усіма консеквенціями вжитку зовнішнім світом у довільний час.

8) Стає вповні незрозумілою наша пасивність у міжнародних взаєминах, в першу чергу з чинниками, з якими ми співпрацювали 60 років тому у державному аспекті. Це тим більше дивне, коли маємо змогу жити в сусідстві представництв до ОН та до урядів у різних державах світу.

Можливості є, треба лиш їх вміло реалізувати на базі професійного ведення справ та із знанням політичної історії української держави XX-го століття. У такій ситуації всякі інші критерії щодо особистого призначення сил для певних завдань повинні бути на другому пляні. Коли нація у небезпеці, фах-кабінет мусить перевести операцію кризи за тезою, що ознакою досконалости являється уміння переносити недосконалість інших.

9) Досі неполагоджені взаємини з суміжними народами, ясно, стоять зі школою для нашої державности на майбутнє. Те, що зробилось, далеке від форм поступування, малозобов'язуюче, пропаґандивного характеру, без юридичного змісту. Наш авторитет у суміжних народів зовсім не на відповідному рівні чи місці.

Твердження деяких з наших журналістів, мовляв, для нас не було досі політичної коньюнктури чогось добитися, зовсім неправдиве прямо тому, що не на все потрібно доброї політичної ситуації. Були та є можливості нашої міжнародної активности, яка не має пов'язань з політичною ситуацією. За тридцять років нашого проживання у вільному таки світі можна було приготовитися до конкретної науково-документальної дії у міжнародному розумінні. Балтійці, середньоевропейські політичні центри пішли далеко вперед, хоч про те, самозрозуміло, не пишеться. Усе має кабінетно-дослідний, а не журналістичний характер.

Це означає, що наші науковці-державники повинні зайняти належне місце в цьому всьому професійному ресорті творчої праці. Дипломатія — це в першу чергу вияв наукового знання, пристосованого до оборони державних інтересів держави чи нації.

У нас сьогодні така ситуація що ще є кому зайнятися цими справами авторитетно, тобто із знанням цих та інших справ. Треба тільки ці особи належно притягнути та створити їм умовини відповідної праці.

10) Ось тому для більшої всегранної ефективности та безперервної нашої міжнародної активности потрібно чим швидше відновити відповідні студійні курси для молодих адептів політичного проводу (в міжнародному розумінні) із основним знанням політичних, економічних або правничих наук, для поглиблення їх знання нашою державницькою україністикою, тобто всегранним розумінням наших міжнародних справ 1917/20 років, опертих на історії української дипломатії, міжнародного права, дипломатичних форм та кореспонденції. Великі еміґраційні осередки повинні зорганізувати на відповідному рівні виставки державних документів, які унагляднили б всю суттєвість української державної проблеми з новою візією для її майбутности та реалізації. Готовий матеріял уже давно жде на громадськість, а в першу чергу на молодь.

Ясно, на таку програму вишколу потрібно негайно встановити відповідний фонд та приміщення. Йдеться бо про велику справу, над якою не повинно бути дискусії — чи так, чи ні. Це ж загально українська проблема першорядного значення, яку недоцінено досі в нашому громадському та політичному житті. Тут аж проситься подати тезу: без належного введення української державницької справи в дипломатичний світ, навіть існування суспільно-громадських центральних установ буде слабосильне, а то й малоперспективне.

А покищо: приходять до нас вістки з мусулманського світу а) про відрізання від України „турецького" Криму в разі світового катаклізму; б) про приєднання до Польщі Галичини за згодою росіян, які для збереження спокою в „їхній" Україні воліють позбутися „галицького клопоту".

Ясно, що з втратою Галичини прийшлося б втратити Закарпаття та Буковину. Заіснувала б знову здогадна мирна ситуація на... чверть століття.

11) Грозить неминуче, навіть фізичне винищення „европейців" у совєтському Туркестані в разі воєнного катаклізму. Як відомо, серед цих „европейців" є там і наші адміністраційні переселенці, гейби співвідповідальні за все те, що там діється у взаєминах із тюркько-ісламським населенням. Пам'ятаймо, що там же, в передній Азії, живе понад чотири мільйони українського люду, в обороні якого досі нічого не вчинено;

г) не створено досі українського департаменту для українських далекосхідніх справ. Тут же справа взаємин з Китаєм, Кореєю та становища біля чотирьох мільйонів дуже цінного найбільш свідомого нашого елементу, засланого з просторів України після чи в час Другої світової війни. Тут же наша етнічна територія від 1850/60 років, яка в 1918 році хотіла бути при европейській Україні. Ось тому то в переговорах із совєтською мировою делеґацією в Києві (вліті 1918 р.) та з Антантою (взимі 1918/19 років) дискутовано над цим важливим питанням української присутности на Далекому Сході. Цю справу обговорювано й з антантськими військовими чинниками на Зеленому Клині та в Манджурії з рамени місцевого українського державницького, так сказати б, центру.

12) Ми не можемо допустити до цього, щоб велетенський труд еліти нашої нації за роки державности був забутий чи злегковажений теоретизуванням якихось нових метод боротьби, які рішучо не можуть дорівнювати цим аспектам, які були винесені Радами міністрів своєї держави шістдесят років тому.

Ми стоїмо перед батьківщиною у ніяковілій поставі, безрадні, не зважаючи на великий труд поодиноких патріотів-державників, які бодай своїми інформаціями та неуступчивістю стараються заступати наше гідне місце в Европі перед европейськими місіями хоча б у Мадриді.

Уважаю, що звернення до наших колишніх громадян української держави, яких є ще тисячі у вільному світі, могло б причинитися до захисту суверенности та маєстату України — єдиним союзним згуртуванням, щоб спільною мобілізуючою силою ми змогли б оздоровити нашу політичну ситуацію в світі, а особливо в колі українських центральних установ всесвітнього чи всеамериканського характеру, допомагаючи цим патріотам доброї волі, (яким політичний аспект державности зовсім зрозумілий, але не мають відповідного ресорту людей з відповідним пляном праці та візією привернення належного місця українській державній справі в колі цих міжнародних сил), які сьогодні та в найближчому майбутньому будуть вирішувати долю европейських держав, серед яких маєстат України повинен бути відреставрований так, як це було 60 років тому у її мирному часі. Европа та світові сили повинні бути переконані, що Україна повинна існувати, як велика й потужна держава. Такою власне українська держава поставала у пам'ятному 1918 році. Це стверджують державні документи та факти.

Підводячи підсумок аналізи наших державницьких проблем, вважаю доцільним закінчити цю статтю особливим спостереженням, яке нас особливо насторожує, бож політичний міжнародний світ очікує від нас, саме в сучасну пору світових перемін, великої приготованости зустрінути світові події з готовістю та з рішучістю дати туди наш належний вклад, переконуючи світові сили про беззастережну потребу Україні бути співтворцем світового замирення та співпартнерства в упорядкуванні всіх східньоевропейських проблем.

На це нас уповноважнює наше геополітичне становище, наше максимальне терпіння (жертвою 20-25 мільйонів людей) за людські права всіх народів сходу Европи та наша мільйонова чисельність у З'єднаних Стейтах Америки.

Ми мусимо бути свідомими, що лише від нас у вільному світі залежить майбутня доля України, бож батьківщина не має змоги висказати свого слова, а через це ворожа сила вважає її політично мертвою... Чи здаємо собі із цього справу?

Робітник Лєх Валєнса сказав полякам: „Або підіймемось з неволі зараз, або ніколи". Ці його слова тим паче сьогодні відносяться до нас.

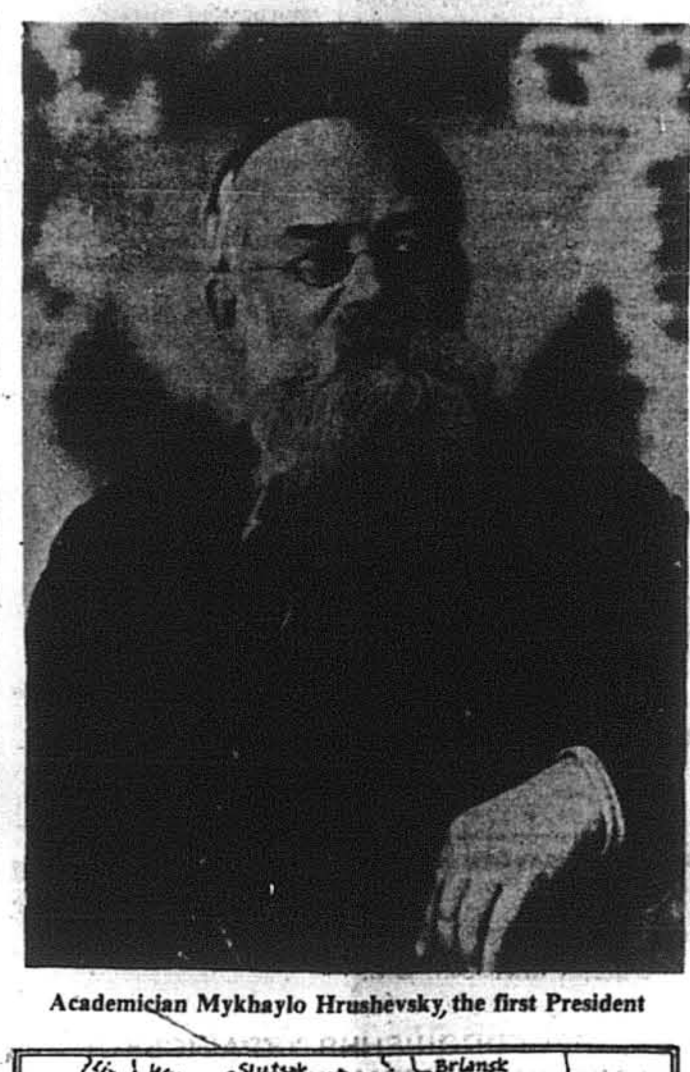
THE UKRAINIAN REPUBLIC IN TIME OF PEACE MARCH — MAY 1918

100 karbovanets Treasury note (1918)

National Seal of the President of the Ukrainian Republic

Academician Mykhaylo Hrushevsky, the first President

National Coat-of-Arms of the Ukrainian National Republic

Prof. Andriy Yakovliv The First Envoy in Austro-Hungary (1918)

Oleksander Sevriuk The First Envoy in Berlin (1918)

50 karbovanets Treasury note 1918

Mykola Halahan the first Diplomatic Representative in Romania (1918)

Mykola Levytsky The first envoy in Turkey (1918)

Ukrainian Peace Treaty Delegation to Brest-Litovsk Jan.-Feb. 1918

Ukrainian Postage Stamps used in 1918-1920

Revenue Stamp

Ukrainian State (1918-1920)

For the second time during the past year we are presenting selected documentary material relating to the latest period of Ukrainian statehood. This time the material covers the Hetmanite period. The captions are in English for the benefit of non-Ukrainian readers. An article in Ukrainian offers a condensed analysis of the period.

Austrian Air-Mail covers from Vienna to Kiev 1918

СОЮЗОВЦІ! КОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ВЖЕ РОЗПОЧАЛАСЯ. ЇЇ МЕТА: ПРИДБАТИ 4,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ 8 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЮ ВЕЛИКУ МІСІЮ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

ГРЕЦЬКИЙ УРЯД ПОВІДОМИВ, ЩО ВІН погодився на пропозицію Москви відновити направи совєтських торговельних і військових кораблів. Греція колись уже це робила, але опісля припинила. Проти цього був, між іншим, Уряд ЗСА. Вже після повідомлення про поновлення репаратур совєтських кораблів у грецьких корабельних варстатах стало відомо, що зразу після перемоги в останніх парляментарних виборах Гелленського соціялістичного руху з Греції вийшло запрошення до Москви розпочати наново передавання пошкоджених кораблів до направи у грецьких портах.

Виставка праць українських образотворців

Надія Новицька відкриває виставку в Сейнт Пол

Сейнт Пол - Міннеаполіс, Мінн. — Міннесотські міста-близнята швидко розвиваються, модернізуються і вже занесені на мапу як мистецький і культурний центр на середдоріжжі між Ню Йорком і Каліфорнією. Театри, оркестри, хори — а серед них загальновідомий український хор „Дніпро", — фільмові та телевізійні студії, опера, картинні галерії - всього не перелічити.

Українська громада Міннесоти нечисленна але насичена мистцями та іншими професіоналами: музики і співаки, архітекти і науковці, лікарі і адвокати, викладачі театральної штуки, образотворці і ті, що їх репрезентують.

Серед численних виставок образотворчого мистецтва все більшу увагу здобувають виставки української агенції „Надія", які вже дев'ять років провадить Надія Новицька з мистецького роду Бринів, дружина відомого фільмаря Святослава Новицького. П-і Надія розуміє мистецтво, цінить творчість інших, як також творить сама. Вона малює (факт маловідомий досі), займається керамікою, а найбільше — писанкарством. „Мене тягне до себе і захоплює процес творення писанки. Я пишу, тому що хочу, а не тому, що мушу. Проте, часом вона мусить, бо має замовлення від музеїв в Америці і Канаді та від приватних колекціонерів. Вона дбає за збереження стилю писанки.

Агенція „Надія" репрезентує творчість українських мистців. Остання виставка образотворчого мистецтва „Надії" відбулася 6-го грудня 1981 року. Репрезентовані цього разу були мистці — Аркадія Оленська-Петришин, Яків Гніздовський, Богдан Божемський та Рем. Кожний виставлений твір звертає на себе увагу, а виставка вцілому творить мистецьку гармонію. Це треба завдячувати властительці виставки, її природним здібностям розуміння стилів, гармонії кольорів та професійного підходу до своїх функцій — репрезентантки кожного з мистців. Клієнти постійно приходять на приватний огляд картин у помешканні Новицьких, які є власниками приватної збірки картин багатьох визначних мистців: понад 200 експонатів нараховує їх мистецький скарб. Клієнтура агенції „Надія" постійно збільшується і незабаром прийде час, коли завітна мрія Надії Новицької відкрити українську ґалерію стане дійсністю: іще один цінний вклад в культуру Міннесоти та українського загалу в діяспорі.

Перед балем українських інженерів у Філядельфії

Починається карнавал, а в ньому балі і забави. Серед них заповідається великий баль українських інженерів, який, як попередніми роками, так і цього, влаштовує Філядельфійське Товариство Українських Інженерів Америки.

Баль відбудеться у суботу, 30-го січня 1982 року, у великій балевій залі Філядельфія Сентер готелю (колишній Шеретон готель). Кожний, хто побував на балях інженерів у Філядельфії, не шкодує слів похвал для них, тож надіємося, що і цьогорічний баль буде також вдалий і атрактивний. Ця культурно-розвагова імпреза притягає багато осіб, які очікують її з року в рік. Сходяться старші і молоді, а серед них останніми роками вже багато наших наймолодших, щоб при звуках добірної оркестри перевести декілька годин у балевій атмосфері, про що подбає цьогорічний комітет. Під час балю багато несподіванок. Однією із атракцій балю буде презентація дебютанток, молоденьких українських панночок, які вперше виступлять перед українською громадою і яких представлять майстри церемонії. Сподіємося багато гостей з Філядельфії і околиць, а також гостей й з інших стейтів ЗСА, а навіть із Канади.

Баль попередить бенкет, який, який відкриє голова Товариства Інженерів д-р Ляриса Заїка, після чого передасть дальше ведення програмою інж. Романові Циганові, заступникові голови. Під час бенкету буде коротка мистецька програма, в якій виступить багатьом уже знаний баритон Микола Фабрика. Перед північчю атракційна точка програми—презентація дебютанток з їхніми ескортами. Члени Балевого комітету подбають про те, щоб усі гості були якнайбільш задоволені нашою імпрезою. Баль проходитиме під звуки оркестри „Червона Калина", яка, віримо, вдоволить і найбільш вибагливих. Хто презентуватиме наших дебютанток—залишається тимчасом у великій таємниці.

Тож просимо сталих гостей цих балів, а також і тих, які ще не побували на них вже відсьогодні приготовлятися і численно взяти участь у цьогорічній імпрезі.

При цій нагоді згадаємо, що з доходів з балів Філядельфійське Товариство Інженерів уділювало кожного року поважні грошові дотації на різні українські цілі. Товариство давало і далі дає стипендії студентам технічних і споріднених наук, підтримувало й далі підтримує українську вільну науку, даючи грошові дотації на Український Гарвард, для НТШ і УВАН, для УВУ і УКУ в Римі, Церкву-Пам'ятник у Савт Бавнд Бруку на Катедру Українознавства при Пенсильванійському університеті у Філядельфії, для Інституту ім. Липинського, а останньо допомагало теж у сплаті новоствореного Освітньо-Культурного Центру та у розбудові спортової посілости УСО „Тризуб" в Горшам, Па, вважаючи, що усі вони важливі і конче потрібні українській громаді.

Товариство Українських Інженерів у Філядельфії на всі згадані цілі досі приділило понад п'ятдесят тисяч долярів. Цього року Т-во постановило допомогти ще більшим датком УСО „Тризуб" у Філядельфії і призначити частину доходу з цьогорічного балю на уфундування інсталяції солярної системи огрівання будинку на спортовій посілости УСО „Тризуб" у Горшамі, яка згуртовує нашу молодь та нею цікавиться, гуртує і українську громаду, відступаючи товариствам й організаціям площу для пікніків та інших імпрез.

Велике признання належиться як попереднім, так і діючим управам за проробну працю, яку вони і далі провадять. Не зважаючи на скрутні грошові обставини, вони доконали вже великого діла. УСО „Тризубові" потрібні фонди, щоб почату працю довести до якнайкращого кінця. Тож, вірю, що не лише Товариство Українських Інженерів у Філядельфії, але й уся філядельфійська громада допоможе УСО „Тризубові" гідно закінчити розпочате діло, щоб воно могло якнайкраще служити українцям Філядельфії й околиці.

Інж. Евстахій Филипович
пресовий референт

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ДОПОВІДЬ В УВАН

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 24-го січня ц.р., о год. 2-ій по полудні тут в будинку УВАН, при 206 Захід 100-та вулиця, відбудеться доповідь проф. Марка Раєва з Колюмбійського університету на тему: „Українсько-російські контакти у сфері політичної культури, XVII-XIX сторіччя". Доповідь влаштовує Українська Вільна Академія Наук.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 7-го червня 1981 р. по тяжкій недузі відійшов від нас наш Найдорожчий Муж, Батько, Брат, Вуйко, Стрийко і Шваґер

БЛ.П.

СТЕФАН КУРНЯВКА

Ми не в силі висловити всім нашу вдячність: Родині, Землякам, Друзям і Знайомим, що в дні 7-го червня ділили з нами наш тяжкий біль. Моя щиро-сердечна подяка Всечеснішим Отцям церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку: о. Д.Библову, о. М.Перетятковi за молитви і моральну піддержку. Окрема моя щира подяка о. М.Перетятковi за переведення похоронних відправ. Зокрема моя сердечна подяка П.Несторові Басняковi, голові І-шого Відділу ООЧСУ за зворушливі прощальні слова під час Панахиди.

Щира моя подяка Організаціям: ОЖ ОЧСУ, ООЧСУ і СУМА, ближчій і дальшій Родині, Землякам, Друзям, Приятелям мого Покійного і моїм, за пожертви, за молитви, за квіти, за Служби Божі щиро-сердечна моя подяка. Друзям, що жертвували труд, день праці, тим що несли домовину і всім, що прибули на похорон, та відпровадили мого дорогого Покійного Чоловіка на місце вічного спочинку, сердечна Вам подяка. Зокрема моя сердечна подяка Управі Українського Народного Дому, моїм Подругам і панству Стефанів за приготовання тризни.

Всім, що висловили нам своє співчуття усно і писемно.

Не маю змоги подякувати Усім зокрема. Якщо когось проминула, прошу вибачити. Усі ті вияви пошани до бл.п. Дорого мого Мужа останутъ в моїй пам'яті на віки, а Вас Усіх хай Всевишній Господь винагородить сторицею.

В пам'ять Мого Покійного Чоловіка жертвую:
На Фонд Визволення України 100 дол.
На Дім Визвольного Фронту в Ню Йорку 50.00 дол.
На виховання священиків 50.00 дол.
На церкву в Люрді 120.00 дол.

Дружина КАТЕРИНА

Замість квітів на свіжу могилу

св. п. АННИ МЕЛЬНИКОВИЧ

складають 25.00 долярів на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

Марія і Василь ПАЛІДВОР

•

Опечаленим Мужеві та Родині складаємо вислови щирого співчуття.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п.

ЯРОСЛАВА ДАШИНЕЦЬ КУЛЬЧИЦЬКОГО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ І ПАНАХИДИ

в понеділок, 1-го лютого 1982 р., о год. 7.30 рано в соборі св. Володимира і Ольги, у катедрі св. о. Миколая у Чикаґо і у церкві св. Юра у Ню Йорку.

Про молитви в ті дні просять:

дружина — СОФІЯ
доньки — ДАРІЯ І МАРІЯ з мужем і внучка
брати — ЛЕВ з родиною і ФИЛИП з родиною

Зі скорботою ділимося з Приятелями та бувшими Шкільними Товаришками Стрия, сумною вісткою яка наспіла з України, що 8-го грудня 1981 р. відійшла у Вічність,

наша Найдорожча

СЕСТРИЧКА й ТІТКА

бл. п.

ЯДВИГА (ВІСЯ) ЮРКІВ зам. СОЛОНИНКА

бувша учителька на Рідних Землях.

У глибокому жалю:

діти:
ТАЯ СТАСКО з родиною в Україні
ОМЕЛЯН СОЛОНИНКА з родиною в Україні

сестри:
ЦЕСЯ ДЕБАЙЛО з родиною в Америці
МАРІЙКА КУПЧИНСЬКА в Америці

Український Музичний Інститут Америки

з жалем повідомляє Українське Громадянство, що у вівторок, 19-го січня 1982 р. відійшла у Вічність

бл. п.

Проф. ІВАННА ПРИЙМОВА

співачка, піаністка і викладач в Музичному Інституті в Ню Йорку й інших музичних школах. Належала до ініціятивної групи основників УМІ.

•

Опечаленій Донці Ромі і Родині висловлює глибоке співчуття —

ПРЕЗИДІЯ УМІ

Назустріч тисячоріччю...

(*Продовження зі стор. 2*)

ковно-релігійних практик. Головним чинником у витворюванні життєдайних соків у цьому розумінні є наш український обряд, що відрізняє нас від латинників і інших християнських угрупувань. Церковні співи нашого обряду може найбільшою мірою оживляють українські душі, збагачують їх почуттям української церковної єдности, що проникає почерез віровизнаневі межі й відмінності.

Але найсильнішим чинником у зміцнюванні тієї дійової єдности християнської України буде щоденна українська молитва: „Отче наш", „Богородице Діво" і „Символ віри". Однаковий текст (а в теологічному аспекті немає ніяких різниць між ними, якщо йдеться про Українську Православну і Українську Католицьку Церкви!) в однаковому українському оформленні посилав би почуття відмінности й відчуження між людьми українського роду. Принаймні „Отче наш" в одностайному мовно-українському тексті повинна знати кожна віруюча українська людина незалежно від своєї розмовної мови в будь-якій країні.

Якщо ми щиро хочемо національно-церковної єдности, тоді нам усім треба єдиними українськими устами промовляти принаймні до Отця Небесного словами Господньої Молитви „Отче наш..." Це невелика, дуже мінімальна вимога продемонструвати свою добру волю в тому напрямі, але наслідки здійснення її ще до тисячоліття хрищення України могли б бути далекосяжні.

„Багато може молитва праведника", — пише один з апостолів. А яку об'єднувальну силу мала б молитва декількох мільйонів вільних українців і українок, приклад яких наслідували б мільйони їхніх братів і сестер у поневоленій Україні!.. Хто зна, чи це не був би перший крок у напрямі дійової єдности українського християнства, що проникло майже водночас у всі райони Руси-України, від Попраду по Крим, що до офіційного декрету про християнізацію суверенної Київської держави.

Золоте звено

(*Закінчення зі стор. 2*)

почавши, в Україні ростевиростає нова людина, яка не боїться ані смерти, ані страждання і яка вірить в перемогу правди. Їх — багато, знаних нам і незнаних. Вони погорджують вислужниками, яких Світличний називає „ганьбою мого роду". Вони караються, але їхні імена повторює з гордістю кожний із нас: Світличний, Мешко, Чорновіл, Осадчий, Калинці, Стус, Сверстюк, Бердник, Романюк, Руденко, Лупинос і Мороз на волі, всі вони нескорені борці за права українського народу. А ми в чужих-чужинах боримся, протестуймо, а найважливіше працюймо у згоді для нашого поневоленого народу пам'ятаючи слова Олександра Кандиби-Олеся, що кличе до нас:

Народе-Страднику,
навчи і нас в вигнанні
Любити свій Єрусалим...

„Ні від кого"...

(*Закінчення зі стор. 2*)

було з італійським П'ємонтом, який довів до з'єднання всієї поділеної на дрібні держави Італії. Але це теж тема для теоретичних дискусій. Сумна, трагічна реальна дійсність така, що всі без винятку українські землі знаходяться під володінням режиму, який змагає до перетворення українського народу в „один радянський нарід" із російською мовою і культурою. Русифікаторський натиск в Україні дійшов до того ступеня, що голова „самостійної" Комуністичної Партії України Щербицький — українець не москаль — переводить збори тієї партії російською мовою, бо це, мовляв, — мова Леніна", а Ленін щось більше за Шевченка... Так діється в Україні, і ще гірша доля понад 5-ти мільйонів українців поза межами України, на території Російської ФССР та інших совєтських „республік", де вони не мають вже найменшої стебелинки, за яку могли б вхопитися в обороні проти переходу у стан „радянського народу".

У цій трагічній ситуації всі вільні українці у діяспорі мають місію плекати державницьку політичну думку, але плекати її не тільки церковними молитвами та концертами-академіями від свята з потоками патріотичної реторики, а плекати її конструктивно, реально, практично.

А це можна і треба здійснювати тільки тоді, коли послухаємо останнього з великих гетьманів, Івана Мазепу, щоби ми „в один гуж стали". Ділити нас на більших і менших патріотів, ділити нас на самостійників і пристосуванців, на державників і совєтофілів, це злочин. А французький дипломат наполеонської доби Талейран сказав, що „це щось більше, як злочин, бо це глупота". Коли відзначаємо світлі акти 22-го січня 1918 і 1919 року, то це не повинна бути тільки данина традиційній формалістиці. Це повинна бути пригадка імперативної місії вільного українського світу: бути з'єднаним, тавруват тих, хто нас штучно ділить, діяти воєдино, бо цього вимагає той український народ, який у Четвертому Універсалі раз назавжди завершив процес української політичної думки по лінії повного, ні від кого незалежного державництва.

Обговорено...

(*Продовження зі стор. 1*)

Калини" і Юрій Шипайло, курінний „Чорноморців".

Покликані пластуни представили пляни своїх ділянок, які відтак були обговорені та змодифіковані у дискусії з членами Організаційної комісії, між якими були Марійка Мотиль і Петро Содоль, команданти юнацтва на Зустрічі.

Як вже інформовано раніше, юнацтво під час ЮМПЗ поділене на підтабори молодших і старших. Молодше юнацтво піде на дводенну прогулку, а старше — на триденну мандрівку.

Пластуни з „Бобрівки" поінформували про можливості програм для молодшого юнацтва. Рішено, що молодше юнацтво під час своєї дводенної прогулки: піде на одноденну мандрівку в „Апалейшен Трейл", а в другий день піде до озера недалеко від „Бобрівки", де курінь „Чорноморці" буде переводити морське пластування з юнацтвом.

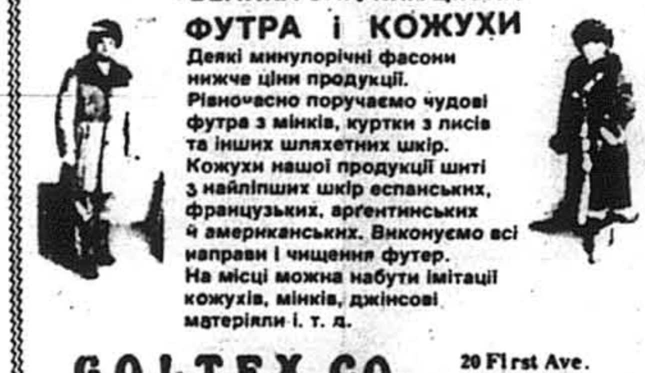
Старше юнацтво, як реферував А.Филипович, піде на триденну мандрівку у гори Адірондакс, які є 50-100 миль на північ від „Вовчої Тропи". Автобуси завезуть пластові гуртки на пункти і вони там почнуть мандрівку із своїми впорядниками і провідниками.

У дискусіях над цими плянами піднесено було справи трас, безпеки, транспортації, виряду, харчування тощо.

Друга точка на цих сходинах — це спортові ігрища. Ю. Струтинський подав можливості щодо спортових змагань на ЮМПЗ. Присутні уважали, що більшість змагань повинні бути групові ігри, в яких всі члени даного гуртка змагаються тобто штафети, відбиванка, тощо. Це рівнож віддзеркалювало б гасла Ювілейного Року Пласту — „Пластова однїсть і братерство". Вислухавши пропозиції, Ю. Струтинський поінформував, що пластовий загін „Червона Калина", який займається спортом під час ЮМПЗ, буде мати готовий плян на наступні сходини програмової підкомісії, заплянованi на суботу, 30-го січня.

В нарадах взяли теж участь: голова КПС — ЗСА, Стаха Гойдиш і члени Організаційної комісії Мирослав Лозинський, Ірина Куровицька, Володимир Корнага і Роман Юзенів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СЕРЕДА, 27-го СІЧНЯ 1982 р.

Кергонксон, Н. Й. збори Т-ва Союзівка 88-ий Відд., о год. 7-ій веч. на Союзівці (в головному будинку). На порядку: вибір делегатів і заступників на 30-ту Конвенцію УНС. — В. Квас, предс., М. Васьків, секр.

СУБОТА, 30-го СІЧНЯ 1982 р.

Бруклин, Н. Й. Річні збори Т-ва Запорозька Січ 325-ий Відд., о год. 3-ій по пол. в приміщенні УНДому при 598 Дріґґс Авеню в Бруклині. Проситься всіх чл. прибути, вирівняти належні вкладки та вислухати звітів урядовців за минулий рік і вибрати уряд на 1982 рік. — В. Цюпа, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!